

Múltunkban a jövőnk
EFOP-5.2.2-17-2017-00031

Kutatási zárójelentés

összeállította:

dr. Kiss Tamás

Tartalom

Varsány település bemutatása	2
A probléma bemutatása	7
A beavatkozási irány	8
A konkrét kutatási téma	8
A tanulmányozni kívánt szolgáltatás célcsoportjának részletes bemutatása	10
A Varsányi Faluszépítő, Hagyományőrző és Kulturális Egyesület bemutatkozása	14
Együttműködő partnerünk bemutatása	16
A projekt bemutatása	17
A kérdőíves kutatás eredményeinek bemutatása	19
A Homoródkarácsonyfalván készített kérdőívek eredményei	20
A Varsányban készített kérdőívek eredményei	34
Összegzés, ajánlás	47
Köszönetnyilvánítás	51
A kutatás kérdőíve	52

Varsány település bemutatása

A település lakossága 1 603 fő. Csak közúton közelíthető meg Szécsény felől. Területe 25,58 km².

Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: **Nem**

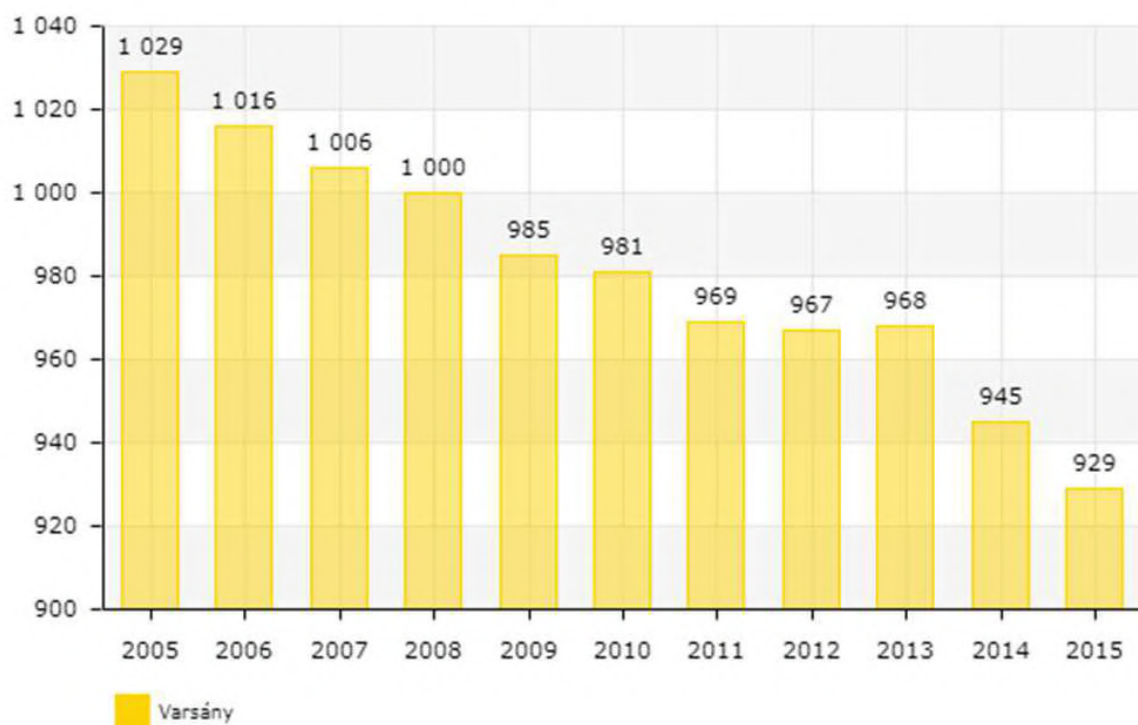
Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: **Nem**

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

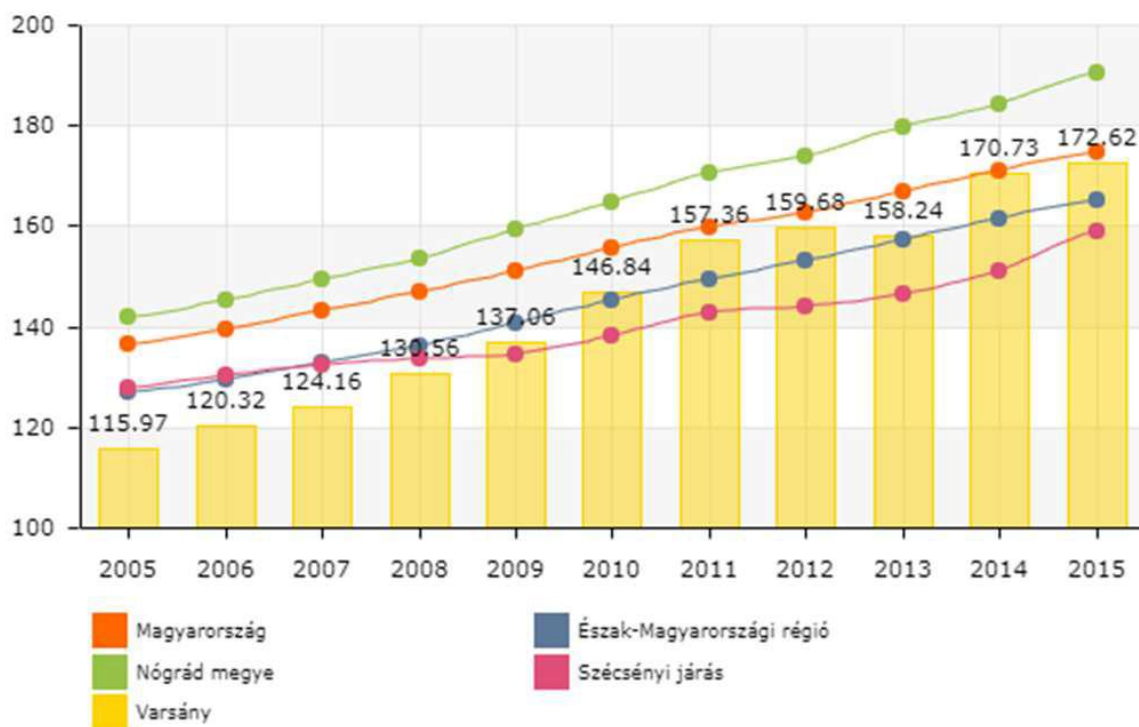
Az elveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve.

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

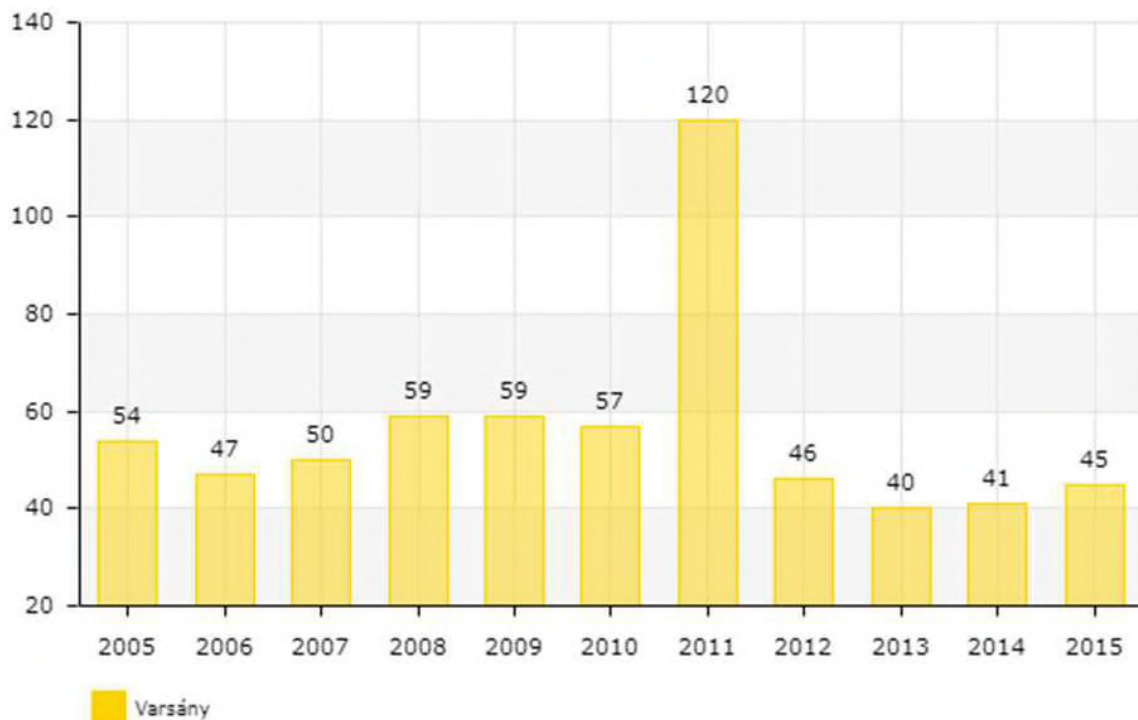
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (fő)

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Öregedési mutató

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Óvodába beírt gyermekek száma (fő)

Az óvodába felvett és az adatfelvétel eszmei időpontjában az óvoda nyilvántartásában szereplő gyermekek száma.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő			0	#####	#####
0-2 évesek					
0-14 éves	126	132	258	49%	51%
15-17 éves	34	29	63	54%	46%
18-59 éves	416	500	916	45%	55%
60-64 éves	63	54	117	54%	46%
65 év feletti	175	114	289	61%	39%

A lakosság életkor szerinti megoszlása

Szociális helyzet - Lakhatás

A közlekedési feltételek jelenleg nem kedveznek a munkavállalási lehetőségek kihasználásának. Mar a salgótarjáni munkahelyek vonatkozásában sem megoldható a 6 órai munkakezdés. A különböző vállalatok saját járatokat indítanak a munkavállalók részére, azonban ebben az esetben megkötöttségek jelentkeznek (korlátozott számú munkavállaló – a járműben szállítható személyek száma, nincs elég képzett munkavállaló – nem indítanak járatot, stb.) A regisztrált munkanélküliek száma magasabb, mint az ellátásban részesülők száma. Ez a családi segélyezés beiktatására vezethető vissza, ami azt jelenti, hogy egy családban csak egy ember részesülhet ellátásban.

A nyilvántartott munkanélküliek száma nő, viszont az álláskeresői támogatásban részesülők száma csökken. Ennek az az oka, hogy egyre kevesebben tudják felmutatni a megállapításához szükséges ledolgozott napokat. A rendszeres szociális segélyben részesülők száma csökkent, mivel a szociális törvény megemelte a jogosultságra irányadó korhatárt. Az ebből a támogatási formából kikerülő személyek foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, így ez a szám jelentősen emelkedett. A szociális juttatások leginkább az alacsony iskolai végzettségű és alacsony jövedelmű lakosságot érinti.

Varsányban összesen 635 lakóingatlan található. Az összes lakóingatlan 4,6 %-a komfort nélküli. A lakásállomány 100 %-a árammal, 94 %-a vezetékes ivóvízzel, 68 %-a vezetékes gázzal, 80 %-a szennyvízcsatornával ellátott. Ezek az arányok a szegregátum területén rosszabbak. Az áramellátás ott is 100 %-os, viszont a vezetékes ivóvízellátás csak 90 %-os, a vezetékes gázellátás csak 17 %-os, a szennyvízcsatorna ellátás csak 55%-os.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki a fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A szegregátumban a lakások csaknem fele (46%-a) vagy túlzsúfolt, vagy nem elfogadható minőségű. A Dankó utcában (főként a páros oldalon) és a volt Ságvári utcában élők lakáshelyzete a legrosszabb. A jobb minőségű lakásokat a rezszi és hiteltartozások jelentősebben terhelik, így félő, hogy az itt élők lakáshelyzete a következő években tovább fog romlani. A szegregátumban magas a jövedelemhiánnyal élők száma, sok a lakásépítéshez felvett kölcsön, illetve egyéb személyi, és áruhitel nagysága. Magasak a rezsizartozások, komoly kintlévőségek az eladósodást eredményezték. Ezek a tartozások sok esetben a közszolgáltatásokból való kizárást és a házak elárverezését eredményezik. Ehhez járul még a magas munkanélküliség, ami az anyagi források hiányával nehezíti helyzetüket. A férfiak alkalmi munkát vállalnak, mely meglátszik a lakások állapotán és felszereltségén, a nők legtöbbször főállású anya, vagy ellátatlan munkanélküli. Az anyagi problémák mellett nagy problémát jelent az aluliskolázottság. Sajnos az általános iskola befejezése után csak kevesen tanulnak tovább, meg kevesebben fejezik be az iskolát,

és akik befejezik, azok sem rendelkeznek munkahellyel. A lakosok nagyon kedvesek, barátságosak. Ha megkérdezik őket, szívesen fogadják a vendégeket és elmondják panaszait. Községünkben folyamatosan növekszik a gyermekkorúak dohányzása, alkoholfogyasztása, a gyógyszeres droghasználat és a gyermekkorúak nemi élete, mely néhány évvel ezelőtt még csak hallomásból volt ismert. A község lakossága elfogadja a roma lakosokat, ritkán, minimális esetben fordulnak elő ellentétek, illetve összezörrenések. A gyermek lakosság – néhány kivétellel – hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

Oktatás

A településen 8 évfolyamos általános iskola működik. Az oktatás minden gyermek számára integrált feltételek mellett történik. Az intézmény a 2010-es évek közepéig folyamatosan igénybe vette az IPR támogatást, alkalmazza a projekt, és kooperatív tanulás eszközrendszerét. A településen a születendő gyermekek a szegényebb családokba érkeznek, így a roma családok esetében is magasabb a gyermekek létszáma. Mind az iskola, mind az óvoda nagy hangsúlyt fektet a hagyományőrzésre. Aktívan részt vesznek a település rendezvényein.

A közösségi élet színterei, fórumai

Hagyományőrzés, közösség fejlesztési beavatkozások, családi napok szervezése. Művészeti nevelés- tánc, zenetanulás- kézműves programok, báb- és színjátszás. Sportfoglalkozások (ifjúsági és felnőtt focicsapat). A szabadtéri programok és rendezvényekre meghívjuk a helyi szervezeteket, akik aktivizálják a helyi lakosokat is. A közösség-szervezés hídépítésként funkcionál a helyi társadalom lakosai és a szegregátumban élők között. A szegregátumban élők bekapcsolódnak a települési rendezvényekben való részvételbe.

Varsányban több civil szervezet működik. Erős az összefogás, példaértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal el, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

A település nagy hangsúlyt fektet a hagyományőrzésre, a megőrzött és átvett hagyományok ápolására, továbbadására, megismertetésére. Szervezeti formát is

hozott létre e feladat végrehajtására. Az egyesület nagyon sok munkát fektet abba, hogy a jelenleg még hiteles közlőktől átvegye a régi idők emlékeit. E munkájuk nem hiába való, hiszen már két alkalommal nyerték el a Muharay Elemér nevével jelzett szövetség kiváló minősítését. Az idősök megbecsülése is elsődleges szempont Varsányban. Az önkormányzat és a civil szervezetek is mindent megtesznek annak érdekében, hogy az idősök a település hasznos tagjainak érezzék magukat. Nagy örömmel jönnek azokra az összejövetelekre, ahol átadhatják a régi idők szép emlékeit, a régi szokásokat. Melengeti szívüket, ahogyan a „fiatalság” szívja magába ezeket az információkat, es egy-egy – népszokásokból rendezett – esten viszontláthatják fiatalságukat. Minden évben megrendezésre kerül az idősök napja, ahova minden 60 éven felüli lakos személyre szóló meghívót kap.

A falu fejlesztési elképzeléseinek részét képezik a hagyományápolás érdekében tett intézkedései. Mindezt alátámasztják az elmúlt években kialakított Falumúzeum és Kézművesporta, valamint a Hagyományőrzők Háza.

Évente megrendezzük a Muzsikáló Templomkerti koncertet, a Lepényfesztivált és Szent-Mihály napi búcsút.

2012-ben Arany Rózsa díjjal ismerték el a faluszépítő törekvéseinket a Virágos Magyarországért pályázaton.

A probléma bemutatása

A térség népességéről összességében elmondható, hogy előregedés jellemzi, mely egyrésztől köszönhető a jelentős mértékű elvándorlásnak, másrésztől pedig annak a ténynek, hogy a születések száma évről-évre csökken.

A falvakból egyetemre, főiskolára elkerülő fiatalok nem költöznek vissza tanulmányaik elvégzése után. Ez nem pusztán a lakónépesség számának csökkenését tekintve okoz problémát, hanem egyben a szellemi tőke elvándorlását is jelenti, valamint a helyi hagyományok ápolásának, életben tartásának kérdését is érinti. Hiszen amennyiben a fiatal felnőtt korosztály nem a térségen belül, családi és helyi hagyományok között alapít saját családot, nagy a valószínűsége annak, hogy az itt megismert hagyományokat és szokásokat az ő gyermekeik már nem sajátítják el. A kistérség falvaiban élő idősök pedig nem tudják kinek átadni a régmúltból őrzött szokásokat, hagyományokat, történeteket. Vagyis a fiatal korosztály tagjainak elvándorlása hosszú távon a jelenleg még működő hagyományok és a hagyományőrzés jövőjét is veszélyezteti, kilátásba helyezve a helyi szokások feledésbe merülésének esélyét.

Színvonalas turizmus feltétele, hogy a turistákkal érintkező lakosság, a szolgáltatást végzők kulturáltak, nyitottak, elfogadják az idegenek eltérő szokásait, ugyanakkor tudatában vannak saját értékeiknek és vigyáznak rá. Ezért kell különböző módszerekkel, előadásokkal, tanfolyamokkal az érintetteket felkészíteni, a gyermekeket erre nevelni.

Egyre nagyobb jelentősége van az idegen nyelv ismeret szélesítésének is. Az egyes települések, vállalkozások versenyhelyzetben vannak, azonban a közös érdekek előtérbe helyezése, klaszterek létrehozása, vagy ahhoz való csatlakozás az együttműködés, partnerség, nagyobb előnyöket eredményez. A hálózatba szerveződés nem csupán a járáson belül történhet, hanem az együttműködés, azon kívüli szereplőkkel is bővíthet.

A beavatkozási irány

Kulturális civil szervezetek és intézmények hálózati együttműködése a multikulturális sokszínűség megóvása és ápolása, az együttműködések tartalmának kibővítése, tapasztalatcserék erősítése érdekében.

A helyi identitás erősítése, a hagyományos foglalkozások, a természeti és épített kultúrtörténeti értékek megismertetése és megőrzése, kézműves szakkör, helyismereti szakkör, népi dalárda működési körének bővítése.

A konkrét kutatási téma

Közösségfejlesztés a hagyományok tükrében. Közösségfejlesztő szervezetek hálózati együttműködése, tapasztalatcserék erősítése. A fiatalok összefogása, az identitás erősítése, hagyományörzés jegyében.

A közösség szó pozitív csengésű hívó szó: mindenki szereti, vágyik utána, szeretne közösségekben élni - de nem csinálja, helyesebben még mindig kevesen csinálják. A mai fiatal generációk már nem is tudják, hogy hogyan kell közösséget teremteni és abban létezni. A szocializáció folyamán nemcsak az értékeket kell átörökíteni a következő nemzedékre, de társadalmi és közösségi lénnyé is kellene formálni azt – nem csak elméletileg, de gyakorlatilag is.

A fizikai fejlesztések beláthatóak, konkrétak. Az autópályák, a szerelőcsarnokok hamarabb elkészülnek, a fejlődés látszatát keltve, mint kiművelni az embert, hogy értelmes életet éljen.

Az emberi erőforrás fejlesztése hosszú folyamat. A közösségfejlesztésnek relatíve hosszú múltja van, és ereje nem néhány szakember és szervezet hozzáértésében, hanem mozgalmi jellegében van. A közösségfejlesztés ugyanis a közösségnek önmaga általi fejlesztését jelenti. Helyi, térségi civil mozgalmakat.

A közösségfejlesztés az együttműködve építő civil társadalom talán legelfogadottabb aktivitásává vált – bár számos települési önkormányzat riválisnak, sőt, ellenlábasnak tekinti az alternatív fejlesztésben gondolkodó helyi közösségi erőket, civil csoportosulásokat -, mégis így van ez, mert a valódi civil társadalom maga nem törekszik a hatalom átvételére, hanem élhetőbb, emberibb, egészségesebb, közösségibb életet szeretne élni.

A közösségfejlesztés Magyarországon is a settlement típusú tevékenységből, gondolatból fejlődött ki, amennyiben a művelődési otthont az önszerveződés központjának, színterének és az ahhoz szakmai segítséget nyújtó intézménynek fogjuk fel. Ha a settlement a törzs, akkor annak egy-egy jó erős ága a közművelődés és a közösségfejlesztés, de vannak további erős ágai is: kulturális és művelődési-művészeti tevékenység, felnőttképzés, szociális munka, szociálpolitika, mentálhigiéné, egészségügyi és szociális munka, ismeretterjesztés, sport, szabadidős tevékenységek, és mások.

Ami a közösségfejlesztést illeti, alapvető jellemzője az integráns szemlélet, tehát hogy az embert tekinti a kiinduló pontnak, nem pedig az intézményi szempontokat.

A közösségfejlesztés másik nagyon lényeges kiindulópontja az volt, hogy akit nem lehet integrálni egy közösségi tevékenységbe, mert valamilyen okból nem akar bejönni a művelődési házba, ahhoz el kell menni.

A vele folytatott párbeszéd, kommunikáció lehetőséget ad számára az önbemutatóra, arra, hogy megfogalmazza a saját problémáit, s esetleg fel kell bátorítani őt arra, hogy másokkal is összejöjjön. A szakma kialakulásának logikája erősen rokonítható egymással, külföldön is, Magyarországon is.

A közösségi munka legfőbb feladata ma az intézményközi együttműködés szemléleti alapjainak kialakítása és gyakorlati megvalósítása lenne, a képessé tétellel a fókuszban. A lakosok nem mindig tudnak kapcsolatot teremteni az intézményekkel, így azoknak kellene közösségi kezdeményező szerepet betölteniük, felhasználva mindazt az önbizalom-építő, képessé tevő erőt, amit egy közösségi szinten kialakuló új viszony biztosítani tud.

A lehetőségek megismerése, az ellátástól való elmozdulás a saját élet irányításában való aktív részvételre akkor jöhet létre, ha az intézmények a teljes embert, s nem pusztán a szolgáltatásaik szempontjából ellátásra szoruló ügyfelet látják az érintettekben; ha a szolgáltatások nem csak egymás mellett jelennek meg, a másiktól mit sem tudva, hanem az egyéni és közösségi utakat egységükben látva, egymással kölcsönhatásban is; s ha lehetőségeiket a helyzetből való kivezető utak intézményközi keresésére is felhasználják – az egész közösség hasznára.

Szükséges, hogy a civil – önszervező, önszervező, önkéntes – kezdeményezéseket az intézmények erkölcsileg és szakmailag, a képessé tétel minden bekapcsolható eszközével támogassák, hiszen ennek számos hozadéka lesz az egyén, a közösség és az intézmények számára is. Fontos lépés ez az önállóság és az önbizalom fejlődésében; a másokért vállalt felelősség gyakorlattá szervezése pozitívan hat vissza az egyéni életvezetésre, motivációt épít az informális és formális tanulásra, stb.

Az önkéntes tevékenységek szaporodása idővel kiegészíti és módosíthatja is az intézményi szerepköröket, de nem teszi feleslegessé, csak a munka hangsúlyait helyezheti át a frontális ellátástól a mind szakszerűbb munka felé: koordináció, a közösségi munkaformák, s a képessé tétel szervezettebb formáinak kialakítása.

Speciális célok:

A fenti célok csak akkor érhetőek el, ha sikerül előrelépni a tudásbázis és partnerség fejlesztésében. A tudásbázis erősödésének meg kell jelennie a település civil szervezeteinek működésében, a rendezvények szervezésében, a hagyományok átörökítésében, az innovációs készségek és képességek növelésében. A partnerség erősödése a feltétele az erőforrások leghatékonyabb, de kiegyenlítődést is szolgáló felhasználásának.

A tanulmányozni kívánt szolgáltatás célcsoportjának részletes bemutatása

A 14–25 éves korosztályt tekintjük célcsoportnak, s ezen belül is leginkább a serdülőkkel és a fiatal felnőttekkel foglalkozunk. Ezen életszakaszok fontosságát az adja, hogy a szocializációs folyamat során ekkor válnak a fiatalok öntudatos személyekké, sajátítják el azon képességeket, amelyek szükségesek az adott kulturális környezetben való boldoguláshoz. Ilyen módon ez az ifjúsági életszakasz az, amely során az egyén a legnagyobb változásokon esik át. A különböző életszakaszokban más és más kihívásokkal néznek szembe a fiatalok. A gyermekkort (vagy kisiskolás kort) a felelősség erősödésével, a feladattal való azonosulás és a teljesítmény jellemzi elsősorban – a játékon, mint munkafeladaton keresztül –, az iskolaérettségtől 12–14 éves korig.

A gyerekek az óvodában és az iskolában megismerkednek a települési hagyományokkal, részt vesznek a hagyományokhoz kapcsolódó települési rendezvényeken, ünnepeken. Ebben az életszakaszban fontos szerepet tölt be az iskola, mint a teljesítményre való visszajelzés és az önbizalom kialakulásának egy fontos meghatározó tényezője, de az iskolához kapcsolódóan tanulják meg a gyerekek a csoportélet mikéntjét, a szerepeket, a társadalmi normák működését (Nagy 2008). A serdülőkort a szakirodalom általában 15 és 18 éves kor közé teszi.

A serdülőkorban lévők ellentmondásos társadalmi elvárásokkal néznek szembe: egyrészt a kötelező iskolarendszer szülőktől való függésben tartja őket, mind társadalmilag, mind gazdaságilag, másrészt a fiataloknak már igényük van az önállóságra, a társadalomban való részvételre. Erre az ellenmondásra adott válaszként a fiatalok a viselkedésükön, szabadidő-eltöltési szokásaikon keresztül érik el az önállóságot (Fasick 1984). Ezt az időszakot a társas élet újraszerveződése jellemzi, a kortárs csoport fontossága és a „ki vagyok én?” kérdésre való válaszadás.

A gyermekkor és a fiatal felnőttkor között elhelyezkedve, a pszichológusok ezt az időszakot az identitás újragondolásával és a tőlük elvárt szerepek konfliktusával jellemzik. Ez vezethet egy sajátos ifjúsági kultúra kialakulásához, amely egyrészt sajátos szabadidő-eltöltési szokásokon keresztül nyilvánul meg (Bennett 2013),

másrészt az ellentmondó szerepelvárásokat összebékítő identitás kialakításával jár (Erikson 1950).

A fiatal felnőttkor, amely 19 éves kortól 25–30 éves korig tart, a serdülőknél nagyobb önállóságot biztosít a fiataloknak, de a felnőttéssel járó összes felelősség még nem jelenik meg. Ezt az időszakot, amely átmenet a serdülőkor és a felnőttkor között, a szociológiai-társadalmi érettségig való eljutás jellemzi. A kortárs csoportnak és a barátokkal való azonosulásnak szinten fontos szerepe van ebben az időszakban, de a serdülőkori identitásválság befejeződésével, stabil identitás kialakulásával a fiatalok egyre inkább készen állnak az elköteleződésre (Erikson 1950). A kortárs csoportok hatására, vagy az ő véleményüktől való visszatartó erő hatására kilépnek azokból a csoportokból, közösségekből, ahova korábban szívesen jártak, elmaradnak az ilyen jellegű rendezvényekről.

A globalizáció jelenségének erősödésével és az információs társadalom térnyerésével átalakult a demográfiai helyzet, a családi kapcsolatok, jelentősebbé vált az individualizáció, kitolódott az iskolában eltöltött idő, összetettebbé vált a munkaerőpiacra való belépés folyamata. Általában véve is nőtt a bizonytalanság, miközben a fiatalok biológiai és a társadalmi érettsége közötti olló egyre nagyobbra nyílik (Nagy 2008). Általában elmondható, hogy inkább motiválnak a közügyekben való aktív részvételre a helyi szinten felmerülő, kisebb közösséget érintő ügyek, amikor az állampolgár jobban átlátja saját szerepét, érdekeit, saját befolyását, illetve a végső kimenetelt.

Felmerül a kérdés: hogyan fordítható le mindez a tizenévesek világára? Az ő bevonódásuk, érdeklődésük, motivált hozzáállásuk is sokkal valószínűbb, ha olyan témáról, területről van szó, amelyekben otthonosan mozognak, amit sajátjuknak éreznek. A fiatalok által életre hívott „kisebb kezdeményezések” megteremtik a lehetőségét az aktív állampolgári részvétel kultúrájának elsajátítására, vagyis az a fiatal, akinek ma szabadidős programját támogatjuk, holnap nagyobb valószínűséggel vesz részt a település ügyeinek intézésében. Számos tényező befolyásolja, hogy mennyire lehet a fiatalokat részvételre bírni. Nehéz szociális helyzetben levő tizenéveseket például sokkal körülményesebb, hiszen a társadalmi osztály meghatároz egy bizonyos előzetes szocializációt, aminek részét képezheti a félelem, bizalmatlanság, távolságtartás. Meghatározó tényező még a fiatal korábbi személyes fejlődése, hiszen a részvétel mindenképpen feltételez egyfajta önbizalmat. További meghatározó tényező, hogy mennyire képes a fiatal mások helyzetébe képzelni magát, főleg mivel ennek életkori sajátosságai is vannak. Így például 7–12 éves kor között alakul ki az önmagunkra való reflektálás (önreflexió) képessége, míg 10–15 éves korban a mások szempontjainak figyelembevételének képessége, amely szükséges a megfelelő kommunikáció és megértés kialakításához (Hart 1992). Ezen túl, kultúrától függően, a lányokban és a fiúkban – az eltérő szocializáció miatt – esetleg eltérő részvételi hajlandóság alakulhat ki. Itt említhetjük meg, hogy a fiatalok és elsősorban a serdülőkorúak esetében mennyire fontos a kortárs csoport szerepe, illetve a sajátos szabadidő-eltöltés identitás-meghatározó szerepe.

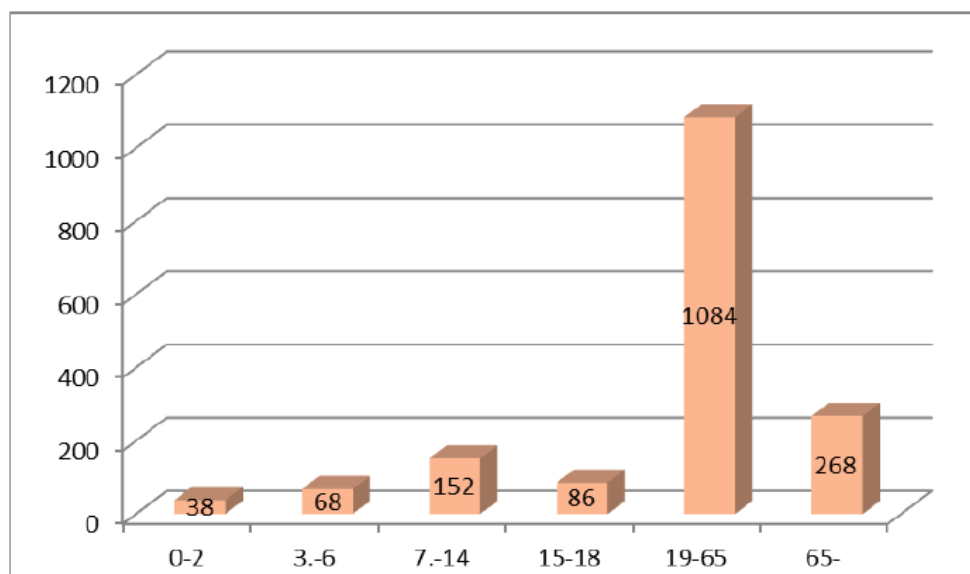
A 2012-es ifjúságkutatás eredményei alapján egy átlagos 15–29 éves fiatal hétköznap 3,5 óra, míg hétvégén 9 óra szabadidővel rendelkezik. Ezt főleg otthon töltik internetezéssel és tévénézéssel, illetve a barátokkal, barátoknál való „lógással” (Nagy 2013). A kutatásban részt vevő felnőtt szereplők ezt gyakran „problémaként” fogalmazták meg, miközben a tizenévesek lélektani fejlődésének egyik alapvető eleme a kortárs csoportokban megtapasztalt visszajelzés, reflexió, ami a külső szemlélő számára „semmittevés a haverokkal” jelenségben nyilvánul meg. 2012-ben a magyar fiatalok 6%-a volt tagja valamilyen szervezetnek. A legtöbben valamilyen sportegyesület tagjai, vagy valamilyen diák- vagy hallgatói szervezethez tartoznak, esetleg más szabadidőhöz kapcsolódó szervezethez. Saját attitűdvizsgálatunk eredményei alapján a megkérdezettek kb. harmada ismer ugyan olyan szervezetet, ami fiatalok számára biztosít szabadidős tevékenységet, de azok aránya, akik ezeken a programokon szívesen részt vennének, 10% alatti, annak ellenére, hogy a válaszadók többsége elvileg fontosnak találta, hogy a fiatalok tagjai legyenek valamilyen ifjúsági szervezetnek. Az adatok alapján tehát a többség számára nem láthatók a fiataloknak szóló kezdeményezések, vagy ha mégis, azok célkitűzéseivel nem tudnak/ akarnak azonosulni. A társadalmi és politikai változás elősegítése és a vallásos hit azok a területek, amelyek leginkább hidegen hagyták a válaszadókat. A civil szervezetektől való távolmaradás mögött – a tartalmi okok mellett – az irántuk megnyilvánuló alacsony bizalmi szint is meghúzódhat, ami az idősebb és fiatalabb korosztályt egyaránt jellemzi.

Nemzetközi kutatások eredményei alapján a helyileg, alulról szerveződő csoportok társadalmi támogatottsága és az irányukba mutatott bizalom magasabb ugyan, ők viszont finanszírozási problémákkal sokkal gyakrabban néznek szembe, mint nagyobb, országos, esetleg nemzetközi szervezetek. A részvétel egy további formája lehet az önkéntesség; erre vonatkozóan az derült ki adatainkból, hogy a mintában szereplőknek csupán negyede végzett bármilyen önkéntes munkát az elmúlt egy évben, további 47 százalék jelenleg nem folytat semmilyen hasonló tevékenységet, de korábban volt már rá példa az életében. Tanulságos adat, hogy a válaszadók egyharmada sosem dolgozott önkéntesként, és a megkérdezettek kétharmada nem is akar olyan munkát végezni, amit nem honorálnak. Mindemellett az ifjúság, ifjúsági részvétel kutatásával kapcsolatban Roger Hart (1992) megállapítja, hogy nehézséget okoz a megértés, saját tapasztalat, érdeklődés vagy motiváció hiánya.

A fiatalok szabadidő- eltöltési szokásainak jellemzői: Korosztályos szinten látható, hogy a 16-17. év vízválasztó az ifjúság életmódjában. Ekkortól erősödik meg a közösség szerepe. A szabadidő kitölthetetlenségéből adódó „unatkozás” (mint életmódelem) azonban már 15-16 éves kortól jelen van. A fiatalok szabadidője a passzív időtöltés felé tolódik el. A virtuális közösségi terek átveszik a valódi közösségek helyét. Mivel ebben az időben a fiatalok nagy része időszakosan vagy végleg elhagyja a települést, eltávolodnak a helyi hagyományoktól, rendezvényektől is. A tanulmányok után a fiatalok szülőhelyén történő letelepedése a következő tényezőkön múlik: a karrier és családalapítás szempontjából ideális munkahely, a családi és baráti kapcsolatok, illetve a megfelelő lakhatási feltételek.

A lakosság kor szerinti megoszlása:

0-2	38	fő
3-6	68	fő
7-14	152	fő
15-18	86	fő
19-65	1084	fő
65-	268	fő
Összesen:	1696	fő

Varsányban mintegy 160- 200 közé tehető a 14- 25 éves korosztály. Pontos adatot nem lehet tudni a valóban itt lakó fiatalokról, hiszen a tanulmányok befejezése után a fiatalok nagy része nem tér vissza a faluba, de ugyanakkor az állandó lakhelye még itt van. Ezt a korosztályt vontuk be a kutatási folyamatba. Őket szeretnénk aktívabb közösségi élet felé terelni, amely alapja lehet egy élhető, „ittmaradásra” érdemes település kialakításának.

Az együttműködő partner esetében a Dungo Kulturális Egyesület vonzáskörzetéhez tartozó fiatalokat vontuk be a kutatásba Benedek Enikő vezetésével. Ők is hasonló problémákkal küzdenek a fiatalok esetében. Ezért gondoltuk úgy, hogy megfelelő referenciabázist jelentenek kutatásunkhoz.

A Varsányi Faluszépítő, Hagyományőrző és Kulturális Egyesület bemutatkozása

A Varsányi Faluszépítő, Hagyományőrző és Kulturális Egyesület 2006-ban alakult, azzal a céllal, hogy aktív, közösségépítő tevékenységével kiemelkedjen a településen működő civil szervezetek közül. A településnek nemzetközi szinten is jó hírnevet szerzett, hiszen tevékenyen részt vesz azokban a programokban, melyeket a település öt európai országból származó testvértelepüléseivel közösen szervez vagy bonyolít le. Az egyesület évente megrendezésre kerülő programja a Testvértelepülési Találkozó, amely a határokon átnyúló kapcsolatok ápolásának legerősebb láncszeme. Az egyesület egyik célja, hogy a hagyományőrzésen keresztül partnerséget alakítson ki a különböző nemzetiségű és gondolkodású emberek között, ugyanakkor a nemzeti értékek képviselését az élet minden területén fontosnak tartja.

Az egyesület határon átnyúló kapcsolatainak köszönhetően a partnerek rendszeresen vesznek részt egymás hagyományőrző rendezvényein, és ennek kapcsán közös szakmai programokat is megvalósítanak. Így a hagyományőrző tevékenység fonalából erős hálózat szövődött, ami lehetővé teszi komoly szakmai tartalmak közvetítését is. Ennek megfelelően a partnerek az egymás közötti tudásmegosztás keretében a tapasztalatok gyakorlati eredményeit disszeminálják, az igényeknek megfelelően kompetenciafejlesztő tréningeket, előadásokat tartanak, terveiket, fejlesztési stratégiákat egymás között ismertetik, az eredményekről rendszeresen beszámolnak a találkozók alkalmával.

Az egyesület a helyi értékek képviselésén és őrzésén túl bekapcsolódik más régiók által közvetített értékek átadásába a közös programok, események szervezése során. Elkötelezettek vagyunk az egyenlő fejlődés szükségessége mellett, nemcsak saját közösségünkben, hanem partnereinkkel való együttműködésünk során is. Széleskörű szakmai kapcsolatokkal rendelkezünk, egyesületünk tagja a Muharay Elemér Népművészeti Szövetségének is, amely országos hatókörének köszönhetően igyekszik összefogni azon szervezeteket, amelyek a hagyományok megőrzését, a nemzeti kultúra tovább örökítését a tánc-, zene-, és szokáshagyományok ápolásával valósítja meg. Szervezetünk hatékonyan részt vállal a település kulturális, népművészeti, természeti értékeinek és örökségének feltárásában, ápolásában, megőrzésében és bemutatásában. Segítjük a népművészet, néphagyomány, a falu építészete iránt érdeklődő magánszemélyek és közösségek együttműködését. Megszervezzük a fellelhető népművészeti tárgyak, eszközök összegyűjtését, a feltárt és megőrizendő szellemi, tárgyi, környezeti és természeti értékek széleskörű megismerésének lehetőségét. Büszkéek vagyunk helyi képviselőinkre, a közösségi alkalmakon tagjaink és további résztvevők is szívesen viselik hagyományos öltözékünket, melyeknek beszerzésében, előállításában az egyesület tevékenyen részt vesz. Varsány lakosságának többsége római katolikus vallású, hagyományőrző tevékenységeinkhez szorosan kapcsolódnak vallásos témájú ünnepek,

hagyományok, szokások rendszeres felelevenítése, megélése, a relígiós értékek továbbadása.

Egyesületünk létrejöttének céljai érdekében számos feladatot látunk el. A falu és a térség értékeinek számbavételének eredményeképpen az értékeket bemutató kiadványokat készítünk, turisztikai programokat dolgozunk ki, szervezzük a falusi vendéglátás, a kulturális turizmus látogatókat vonzó eseményeit, kiállítások keretében mutatjuk be a falu és a térség értékeit. Gyönyörű természeti környezetünk védelmének érdekében fórumokat, konferenciákat szervezünk, folyamatosan nyitottak vagyunk és érdeklődünk azok iránt a lehetőségek iránt, amelyek hozzásegítenek bennünket ahhoz, hogy településünk továbbra is Nógrád megye gyöngyszeme lehessen. Támogatjuk az amatőr kezdeményezéseket, ennek megfelelően az amatőr művészeti csoportok és szakkörök létrejöttét, folyamatos munkáját. Turisztikai marketingtevékenységünk fő célja a település és térség népszerűsítése, vonzóvá tétele, amitől gazdasági növekedést és munkahelyek teremtését is várjuk.

Az egyesület büszkesége a Muskátli népdalkör, amely Fülöp Ferenc díjas táncosaival kiváló minősítést kapott 2013-ban a Kapuváron megrendezett hagyományőrző együttesek minősítésén. A Muskátli népdalkör aktívan részt vesz a település rendezvényeinek szervezésében – Lepényfesztyvál, Szent Mihály Napi Palóc Búcsú -, melyeket a későbbiek során részletesen bemutatunk. A népdalkör számos egyéb más felkérésnek is eleget tesz, népszerűek sokhelyütt az országban, szívesen invitálják őket nemcsak hazánkban, hanem országhatárainkon túl is megrendezésre kerülő rendezvények színvonalának emeléséhez. Repertoárjuk igen színesen mutatja be a térség népdalait, néptáncait, de még különböző népszokásokat is.

Hagyományaink őrzése mellett rendkívül fontos a jelen élethelyzetekben való felelős szerepvállalásunk is. Egyesületünk szervezi a munkaerőpiacon hátrányos helyzetűek képzését, foglalkoztatását, hozzájárulva ezzel a településen lakók munkanélküliségének enyhítéséhez.

Településünkön rendszeresen megrendezésre kerülő programok, melyek szervezésében, lebonyolításában egyesületünk is mindig aktívan részt vesz:

♥ Kézművesek és Falusi Vendéglátók Ünnepe

Az évről-évre több vendéget vonzó fesztiválon az Ízek utcájában a látogatók megízlelhetik a palóc gasztronómia remekeit, ahol bográcsban, katlanban, kemencében készült ételeket kínálnak a varsányi menyecskék. A rendezvény színpadán egész napon át egymást követik a hagyományőrző táncscsoportok fellépései. A minden esztendő júniusában sorra megrendezésre kerülő rendezvényre ellátogatnak Varsány lengyel, szlovák, szerb és erdélyi testvértelepüléseinek képviselői is.

♥ Lepényfesztivál

Nem véletlen, hogy a szervezők e finomságra építették évekkal ezelőtt a programot, hiszen a varsányi lepény messze földön híres. Helyben sütik a híres varsányi kalácsokat és a kemencés lángosokat is. A gasztronómiai kalandozás közben a vendégek a fesztivál színpadán kulturális bemutatókat, tánccsoportokat, hagyományőrző együtteseket láthatnak, hallhatnak.

♥ Szent Mihály Napi Palóc Búcsú

A Szent Mihály Napi Búcsú és Szüreti Vigalom a település egyik legrégebbi eseménye. A hagyományőrző szeptemberi program szabadtéri szentmisével kezdődik, borszenteléssel és körmenettel. A nap délutánján népviseletbe öltözött helyiek részvételével elindul a szüreti felvonulás, mely után a hagyományőrző együttesek műsora következik.

♥ Nógrád Megyei Vadásznapi

A térség vadászai minden évben együtt ünnepelnek. A programot évek óta más-más helyszínen rendezik Nógrádban, a hangulat azonban mindenütt azonos: koncertek, kulturális és családi programok, játszóház, trófeakiállítás, népi iparművészek bemutatkozása, gasztronómiai ínycsengések várják a látogatókat.

Együttműködő partnerünk bemutatása

Dungó Kulturális Egyesület – Homoródkarácsonyfalva

2010. október 10-én írta alá a két település közötti szerződést a két település polgármestere. A szerződés tartalmazza a kultúra, sport, a turizmus, a gazdaság és a közoktatási intézmények közötti együttműködést. A testvértelepülések minden évben részt vesznek a varsányi hagyományőrző rendezvényeken. Nem csak a települési vezetők, de civil szervezeteik is gyakran látogatnak el hozzánk. Hagyományőrző csoportjaik rendszeres és szívesen látott vendégek a rendezvények színpadán. A mi csoportjaink is rendszeresen utaznak ki a testvérek hagyományőrző rendezvényeire. Homoródkarácsonyfalva Hargita megyében található, Székelyudvarhelytől alig 21 kilométerre délkeletre, a Kis-Homoród völgyében fekszik. A magyar határtól 500 km-re fekvő erdélyi település lakói 90 %-a magyar nemzetiségű. Az 1200-as évek végén építették meg templomát, melyet a későbbiekben uralkodó korstílus, a gótika jegyében alakítottak át és adták át az unitárius egyházközösségnek. A települést híressé tette a templom tornyának egyik falába épített díszítőkö, melyen rovásírással emléket fedeztek fel. Homoródkarácsonyfalva nem csak tárgyi emlékeivel büszkélkedhet, hanem népművészetével, melyet egyesületeik révén sikeresen megőriztek.

A romániai település jelentős részben magyarul lakta több magyar testvértelepüléssel is büszkélkedhet, melyet rendszeresen látogatnak.

A program célkitűzéseinek megfelelően bemutatják a település hagyományőrzési sajátosságait, valamint ezek közösségi életben betöltött szerepét is. Bemutatják a település hagyományainak őrzését, a helyi családi gazdálkodók működési feltételeit, gazdálkodási környezetüket. A program célkitűzéseinek megfelelően bemutatják a családi gazdaságok működésének helyi sajátosságait, valamint ezek közösségi életben betöltött szerepét is. Bemutatják a település hagyományainak őrzését, a „kaláka” munkavégzés értékteremtő és közösségépítő szerepét. A település vezetése, delegáltjai részt vesznek a programban megtervezett műhelymunkákon, tapasztalatcseréken, tanulmányi utakon. Szakértőik előadást tartanak a különböző fórumokon.

A Dungó Kulturális Egyesület 2004-ben alakult, melynek fő célkitűzése a hagyományőrzés, kulturális programok, kirándulások, közösségi események szervezése, valamint az anyaországbeli testvérfalu kapcsolat ápolása és látogatása, tanfolyamok szervezése, mint turisztikai-, sajtó és gyümölcs feldolgozó-, agrár-, turisztikai- és gyógynövény feldolgozási tanfolyam. Mindezzel szeretnénk hozzájárulni a fiatalok itthon maradásához.

Célkitűzéseik:

- ♥ Helyi hagyományaink, kulturális értékeink őrzése és ápolása
- ♥ Falu- és közösségfejlesztés
- ♥ Községi ház létrehozása

Tevékenységeik:

- ♥ Turisztikai programok, események, kirándulások szervezése
- ♥ Faluturizmus fejlesztése.
- ♥ Idegenforgalmi, vendéglátóipari tanfolyamok szervezése helyi vállalkozók részére.

Már tizennegyedik alkalommal kerül megrendezésre október első szombatján a Szelidgesztenye Fesztivál. A Farsangi Gyermeklakodalmas tizennegyedik alkalommal lett megszervezve. Hagyományőrző rendezvényeik közé tartozik még a szüreti bál is. Az egyesület amatőr színjátszó csoportot is működtet.

A projekt bemutatása

A projekt átfogó céljai

- ♥ A projekt célja nemzetközi tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése, kipróbálása és ajánlások kidolgozása a hazai alkalmazásra. A hazai fejlesztések mellett szükséges nemzetközi szakpolitikai tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése a megoldandó társadalmi hiányok és problémák jobb kezelése érdekében.

- ♥ Nemzetiségekkel való kapcsolatfelvétel és szoros viszony kialakítása.
- ♥ Az ifjúsági együttműködések erősítése, közös programok szervezése.
- ♥ Civil szervezetek egymás közötti együttműködése.
- ♥ Kulturális civil szervezetek és intézmények hálózati együttműködése a multikulturális sokszínűség megóvása és ápolása, az együttműködések tartalmának kibővítése, tapasztalatcserék erősítése érdekében.
- ♥ Hagyományokra épülő komplex esélyteremtő társadalmi felzárkózási modell kidolgozása és ennek megfelelő mintaprogramok megvalósítása.
- ♥ Közösségfejlesztő szervezetek, egyházak hálózati együttműködése, tapasztalatcserék erősítése.
- ♥ A család társadalmi szerepét erősítő jó gyakorlatok megismerése és cseréje.
- ♥ A Duna Stratégia megvalósítása keretében kialakítandó hálózati együttműködés támogatása.
- ♥ A meghatározott társadalmi kihívásokkal és azok kezelésével kapcsolatos rendelkezésre álló speciális szakmai tudásanyag bővítése.

Konkrét célok

- ♥ A fiatalok összefogása, az identitás erősítése a hagyományörzés jegyében.
- ♥ Felébreszteni a formálódó fiatal közösség cselekvési kedvét.
- ♥ A helyi identitás erősítése, a hagyományos foglalkozások, a természeti és épített kultúrtörténeti értékek megismertetése és megőrzése, kézműves szakkör, helyismereti szakkör, hagyományörző csoportok működési körének bővítése.
- ♥ A település megtartó erejének növelése.
- ♥ A generációk közötti kapcsolat javítása, erősítése.
- ♥ Közös gondolkodás, eszmecsere ösztönzése.
- ♥ Új közösségfejlesztő módszerek megismerése.
- ♥ Meglévő külföldi testvértelepülési és civil szervezeti kapcsolatok ápolása, mélyítése.
- ♥ Önkéntesek projekt-kompetenciáinak fejlesztése.
- ♥ Egészséges, tudatos életmód lehetőségeinek bemutatása.
- ♥ A jelenleg még működő hagyományok megőrzése, átadása és a hagyományörzés jövőjének biztosítása.

A projekt keretében sor került kulturális, gasztronómiai bemutatókra, konferenciára, közös szakmai tanulmányutakra. A projekt megkezdése előtt a település egyik fontos története, hogy egy falugazdaság megalakítása realizálódott.

A projekt megvalósításában a következő célok motiválták egyesületünket:

- ♥ A határon átnyúló kapcsolatok erősítése.
- ♥ A családi gazdálkodás az Európa 2020 stratégia megvalósításában téma feldolgozása
- ♥ A jó példák átadása, tapasztalatcsere, innovatív megoldások kialakítása.
- ♥ Generációk közötti kapcsolatok elmélyítése, színesítése.

A kérdőíves kutatás eredményeinek bemutatása

A kutatás a Varsányi Faluszépítő, Hagyományőrző és Kulturális Egyesület „EFOP-5.2.2-17-2017-00031 – Múltunkban a jövőnk” című pályázatának keretében valósult meg.

A lekérdezés időtartama és helyszínei, a mintavételi eljárás

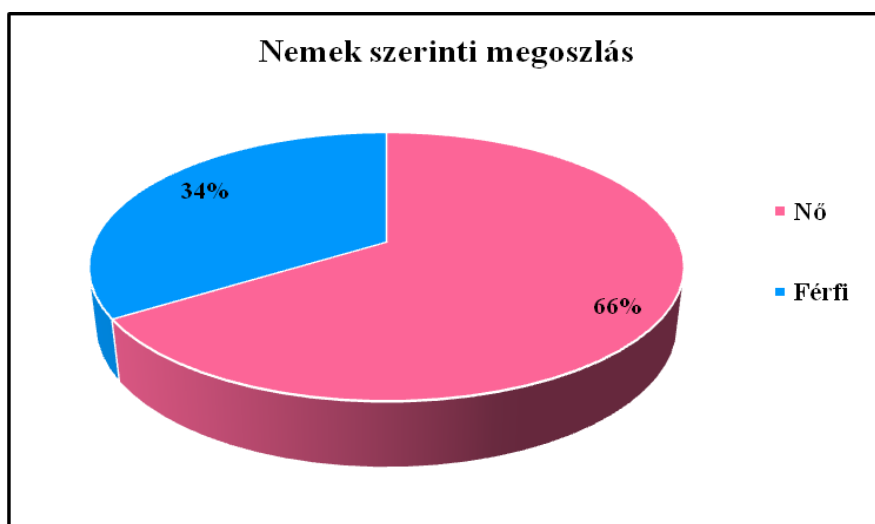
A kutatás kérdőívezési fázisára 2019. március 1. és 2019. május 31. közötti időszakban került sor. Minden egyes esetben véletlenszerű mintavételt alkalmaztunk. Az egyes kérdőívek lekérdezése általánosan 15 percet vett igénybe. A kérdőívek nem rögzítettek személyes adatokat, a nemzetközi kutatási sztenderdeknek megfelelően anonim módon és önkéntes alapon történt.

100 – 100 fős mintával számoló, kérdőíves kutatásunkat településünkön és Homoródkarácsonyfalván végeztük. Kapcsolódva a projekt céljaihoz és a pályázati felhívásban megfogalmazottakhoz, kérdőívünket az alábbi szempontok szerint készítettük el. A demográfiai adatok kerültek az első helyre, majd ezt követően a helyi közösségi életben való aktivitást, vagy az aktivitásra való hajlamot vizsgáltuk. Kíváncsiak voltunk arra, hogy a közösségi tevékenységek létéről honnan kapnak információt a lakosok, továbbá arra is, hogy a megkapott információkon túl, van-e elképzelésük arról, hogy milyen közösségi programok (rendszeres és eseményszerű) járulnának ahhoz hozzá, hogy kellemesebben érezzék magukat az adott településen. Kutatásunk természetesen ki kellett, hogy térjen a társadalmi státuszt nagyban befolyásoló tényezőkre is, hiszen jól tudjuk, hogy hiába rendelkezik egy település felbecsülhetetlen természeti adottságokkal, ha a megélhetés biztosításához csak szűkös források elérhetők, akkor az ambiciózusabb fiatal lakosság el fog vándorolni az adott településről. Ennek értelmében rákérdeztünk a kérdőívben arra is, hogy mennyi utazási időt tartanak elfogadhatónak ahhoz, hogy a településről el lehessen jutni egy középiskolába, valamint, hogy a környéken tanulható szakmák megszerzése árán lehet-e munkát találni elérhető közelségben. A fiatalokat hosszabb távon úgy lehet a településen tartani, ha nemcsak megélhetésük, de gyermekeikkel megélt, családi életük is lefogadható színvonalon élvezhető helyben. Ezért érdekelt bennünket, hogy milyen a kisgyermekes családok élete a településen. A fiatalok elvándorlásának mértéke felgyorsult, és egyre népszerűbb tendenciát mutat, emiatt a probléma orvoslására gyors megoldások kellenek. Ebből adódóan érdekelt bennünket az is, hogy jelenleg mennyire érzik súlyosnak a településeken élők a helyi munkanélküliséget, valamint az is, hogy milyen elképzeléseik vannak arra vonatkozóan, hogy a fiatalokat milyen munkalehetőségekkel lehet helyben tartani. A munkanélküliség mutatóinak elemzésére természetesen rendelkezésünkre állhatnak megbízható, pontos statisztikai adatok is, de jelen kérdőívünk kitöltésével az volt a célunk, hogy egy olyan helyzetjelentést kapjunk, amely inkább az itt élők szubjektív

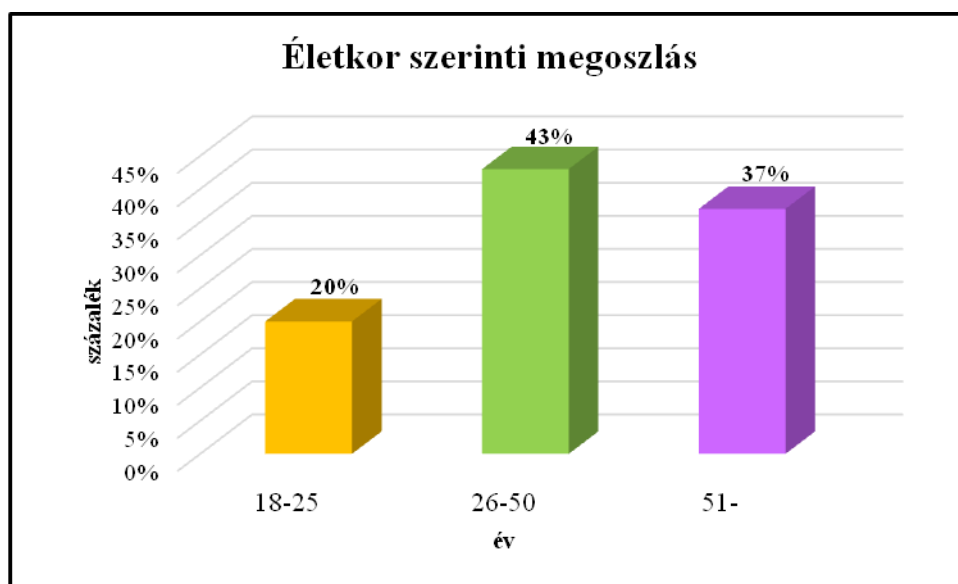
érzéseire alapul. Tettük mindezt azért, mert úgy gondoljuk, hogy az elvándorlás fontolgatásakor az érintett fiatalok sem a hivatalos statisztikai eredményeket böngészik, hanem az egymástól származó, leginkább szubjektív érzéseken és ezekből kialakuló véleményeken alapszik döntésük az elvándorlás vagy a helyben maradás tekintetében. Projektünk megvalósításával egyrészt az objektív mutatók javítására, másrészt a szubjektív tényezők befolyásolására törekedtünk. Azokon a településeken, ahol a lakosság túlnyomó többsége élhetőnek minősíti a helyi viszonyokat, kisebb a befolyásoló ereje a jobb megélhetést, ugyanakkor kötődések nélküli, bizonytalanságot is magában hordozó lehetőségeket tartogató ismeretlenbe való költözésnek.

A Homoródkarácsonyfalván készített kérdőívek eredményei

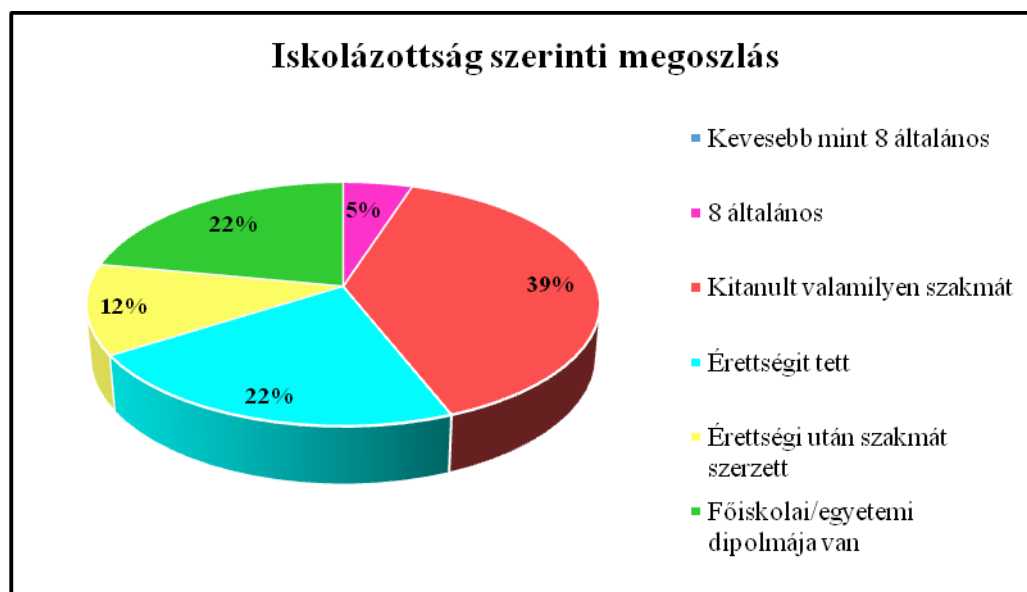
A Dungo Kulturális Egyesületnél végzett felmérésben 34 férfi és 66 nő vett részt.

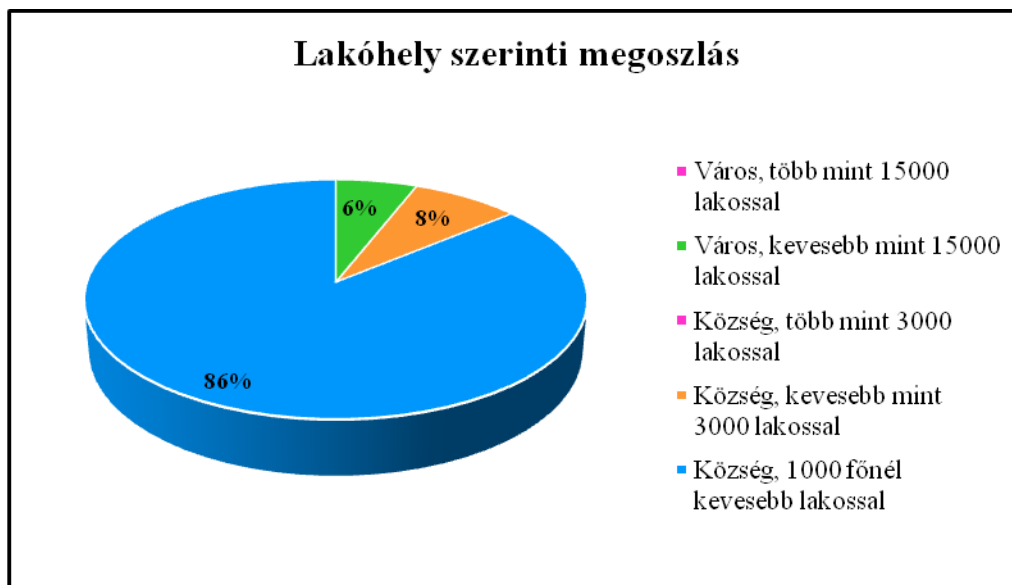
Jelentős többségük elmúlt már 26 éves, a kitöltők között összesen 43 fő tartozott a 26-50 éves korosztályba, 20 fő 18 és 25 év közötti, 37 fő legalább 51 éves, vagy annál idősebb.

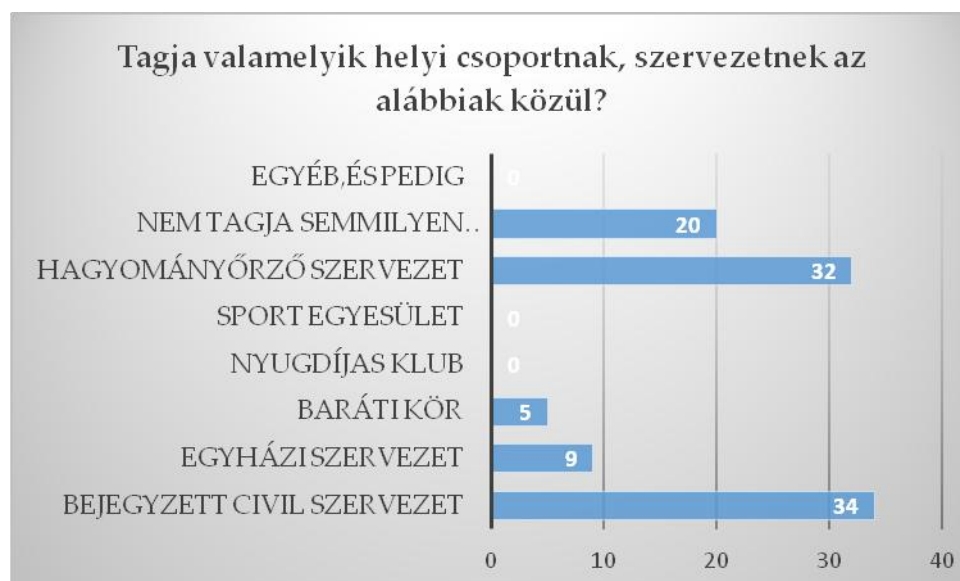
A megkérdezettek majdnem fele, 39%-uk szakmunkás végzettségű, 22% rendelkezik érettséggel és/érettségire épülő szakképesítéssel, 12% főiskolát végzett, és 15% -nál az iskolai végzettség nem magasabb az általános iskola 8 osztályánál. Nincs a megkérdezettek között olyan, aki nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait.

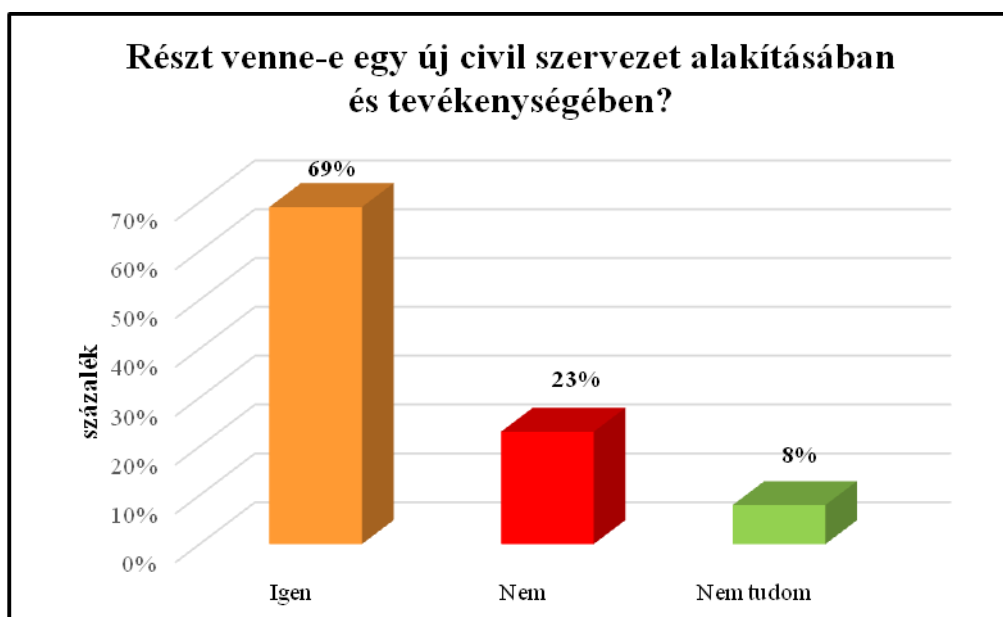
A lakóhelyük településnagyságára vonatkozó kérdésnél 86 fő nyilatkozott úgy, hogy olyan településen lakik, ahol az állandó lakosság száma kisebb mint 1000 fő, és 6 személy lakik olyan településen, ahol az állandó lakosok száma 1000 és 3000 között van. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy Homoródkarácsonyfalva összlakossága 2011-es adatok alapján 503 fő, amelyből 489 személy magyarnak vallja magát.

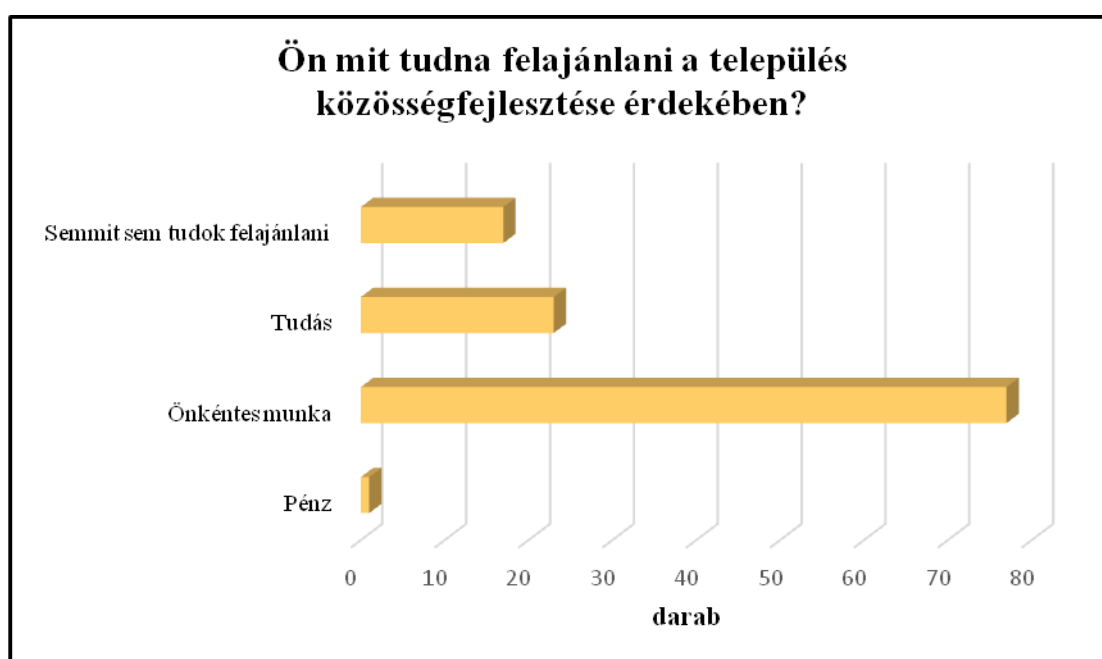
Az alábbi diagram bemutatja, hogy a kérdőívet kitöltők milyen arányban tagjai helyi csoportnak vagy szervezetnek.

A közösséghez tartozás igénye jól látszik a fenti diagramon, hiszen láthatjuk, hogy hagyományőrző szervezethez 32 fő, míg más, bejegyzett civil szervezethez 34 fő tartozik. Ezt azt jelenti, hogy a kitöltők 66%-a rendszeresen tölti szabadidejét közösségben, szervezett formában, és végez több-kevesebb önkéntes munkát a településén lakók örömeire.

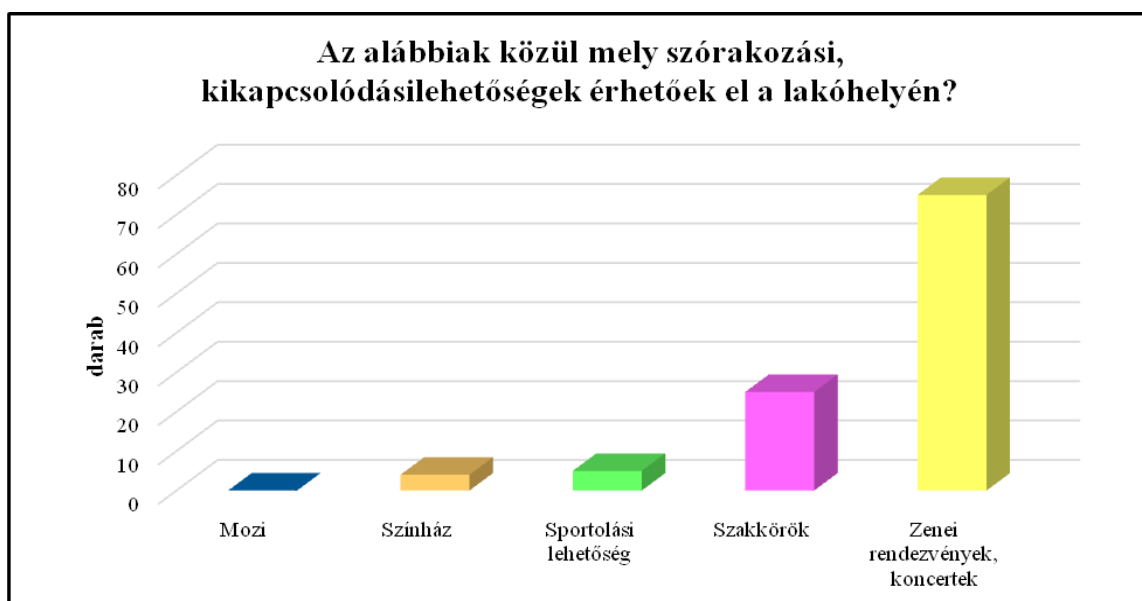

A civil szervezethez való tartozás pozitív hozadékanak ismerjük el, hogy arra a kérdésre, hogy részt vennének-e új civil szervezet megalakításában, a válaszadók 69%-a válaszolt igennel. Úgy látjuk, hogy a településen élőknek határozottan kedvező benyomásaik vannak a civil szervezetek munkájával kapcsolatban, valamint fontosnak tartják, hogy egy ilyen kicsi településen az ott lakók szervezett formákban kapcsolódjanak egymáshoz.

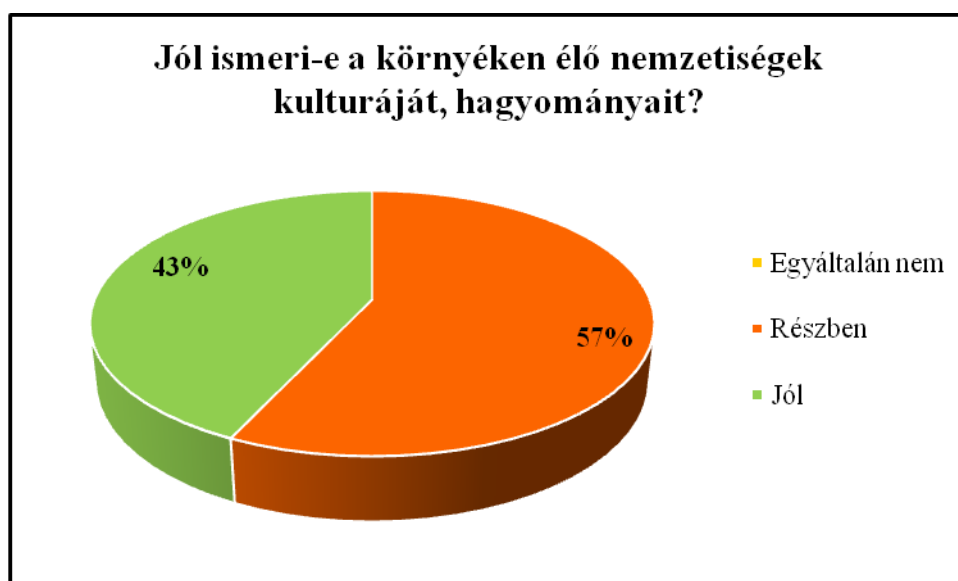

Következő kérdésünkre adott válaszaiknál még inkább alátámasztásra került, hogy az itt élők szívesen munkálkodnak azért a közösségért, amiben élnek, hiszen arra a kérdésre, hogy mit tud felajánlani a település közösségfejlesztése érdekében 77 fő

válaszolta azt, hogy önkéntes munkát. 1 személy ajánlana fel pénzt, 22 fő pedig saját személyes, sok év alatt megszerzett tudásával tudná gyarapítani a közösség életét.

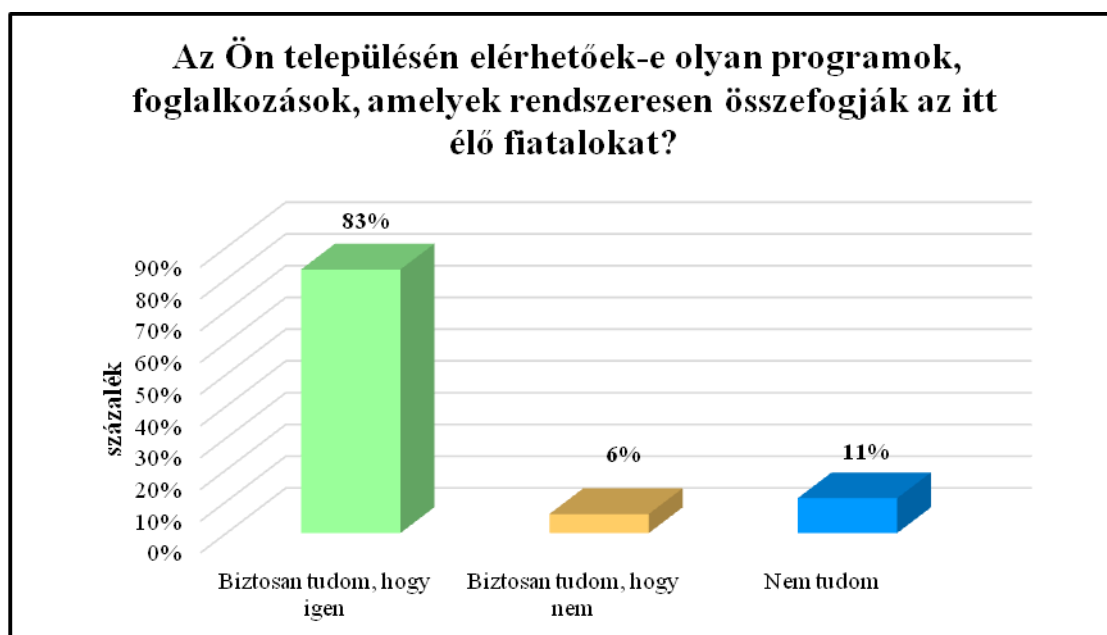

A lakóhelyen vagy annak közvetlen környezetében az alkalmanként megrendezésre kerülő zenei koncertek érhetőek viszonylag rendszeresen, ezt a szakkörök jelenléte, működése követi. Színházba elenyésző számban tudnak eljutni a megkérdezettek, az ilyen jellegű kikapcsolódásért annyira sokat kell utazni, hogy ezt csak 4 fő tudja bevállalni néha, alkalmanként. Filmszínházba a megkérdezettek egyáltalán nem járnak.

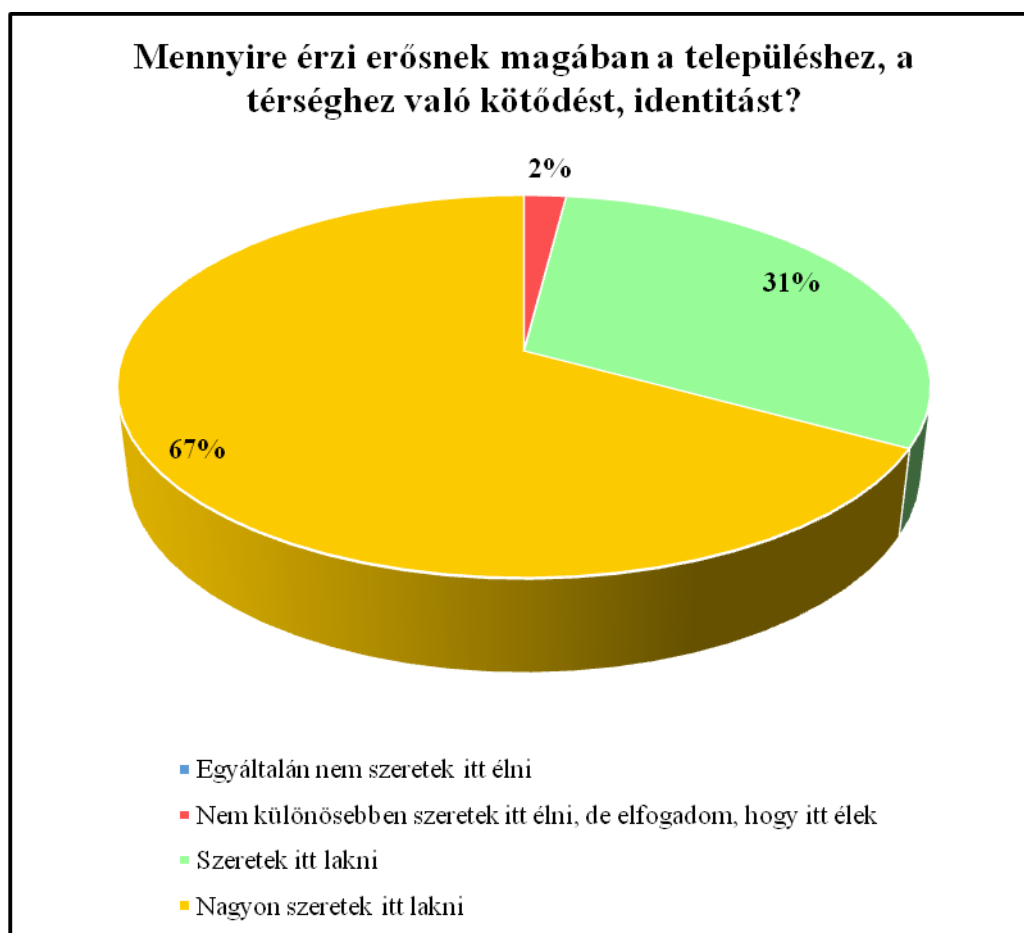

A kérdőívet kitöltő 100 fő közül 57 részben, 43 fő jól ismeri a környék nemzetiségeinek kultúráját, és közülük 61 fő gondolja úgy, hogy a lakóhelye teljes egészében, 39 fő pedig, hogy részben tükrözi a kulturális jellegzetességeket.

A kulturális intézményi ellátottság hiánya ellenére a válaszadók jelentős hányada – 83% - gondolja úgy, hogy elégséges számban vannak olyan programok, amelyek fiataloknak szólnak.

A településhez, a térséghez való kötődés, identitás erőssége jellegzetes a megkérdezettek körében, hiszen 31%-uk szeret, míg 67%-uk nagyon szeret lakóhelyén élni.

A közösségi eseményekről több forrásból is tájékozódnak a kérdőívet kitöltők, de nem meglepő módon, 82 fő azt a választ adta, hogy Facebook csoportból értesül a megrendezésre kerülő programokról. A szociálmédia hatása napjainkra már olyannyira erős, hogy azok is, akik korábban, néhány évvel ezelőtt még tiltakoztak használata ellen, ma már tagjai a legnépszerűbb közösségi oldalnak, hiszen belátják kézzelfogható előnyeit. A hirdetőtáblákkal, helyi újságokkal ellentétben a szociálmédiának az az előnye is számottevő, hogy egy-egy eseményről több résztvevő nézőpontja szerint nyújt írásos és fotókkal dokumentált beszámolót. Ennek hatásával a korábbi források nem vetekedhetnek.

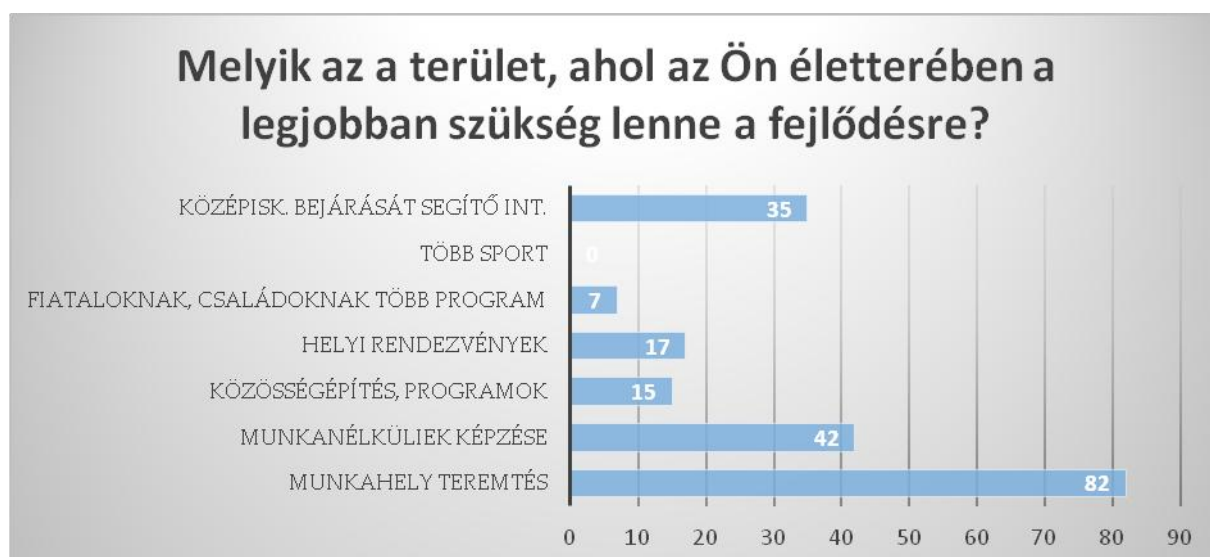
A megkérdezettek 56%-a gondolja úgy, hogy településének kapcsolata a környező településekkel elégségesnek mondható, viszont 43% úgy nyilatkozott, hogy ez fejlesztésre szorul. Ennél a kérdésnél tehát azt láthatjuk, hogy elég erősen megoszlanak a vélemények, szinte fele-fele arányban állnak. Ezért azt gondoljuk, hogy ezt a kérdést érdemes lenne részletesebben körül járni, a megkérdezettekkel egy olyan kérdőívet kitölteni, amelynek ez a kérdés lenne a fő témája.

Az alábbi diagrammal azt kívánjuk szemléltetni, hogy a kérdőívet kitöltők milyen típusú rendezvényeken venne szívesen részt a lakóhelyéhez közel. Ennél a kérdésnél természetesen több válasz adása is lehetséges volt.

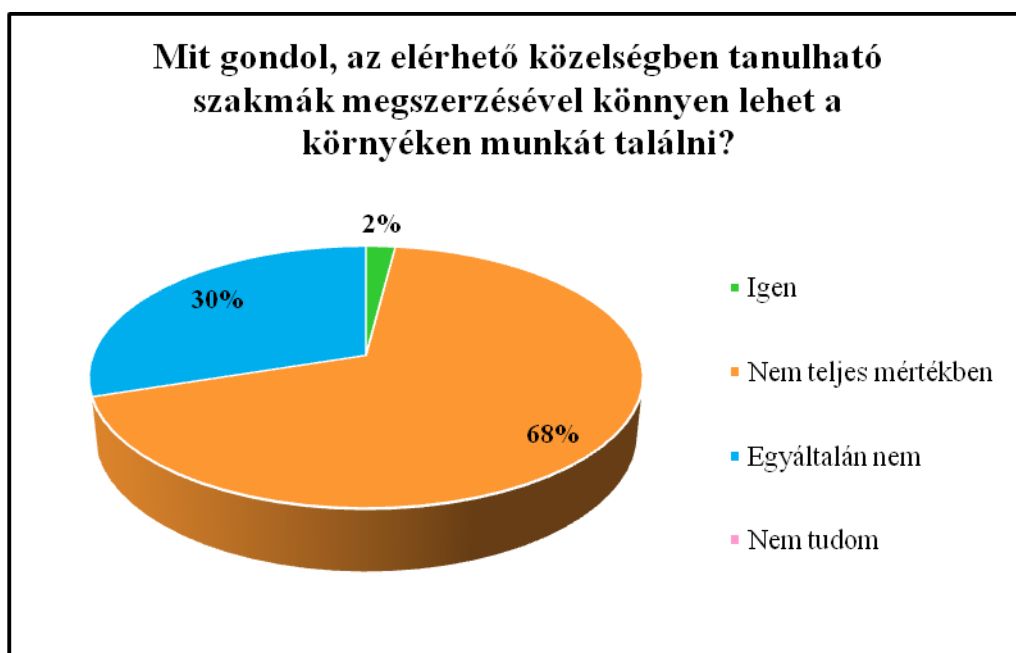

A jelen állapot felmérése után rátértünk azokra a kérdésekre, amelyek a fiatalok jövőképe, a településen tartásával kapcsolatos elképzelésekre keresték a választ.

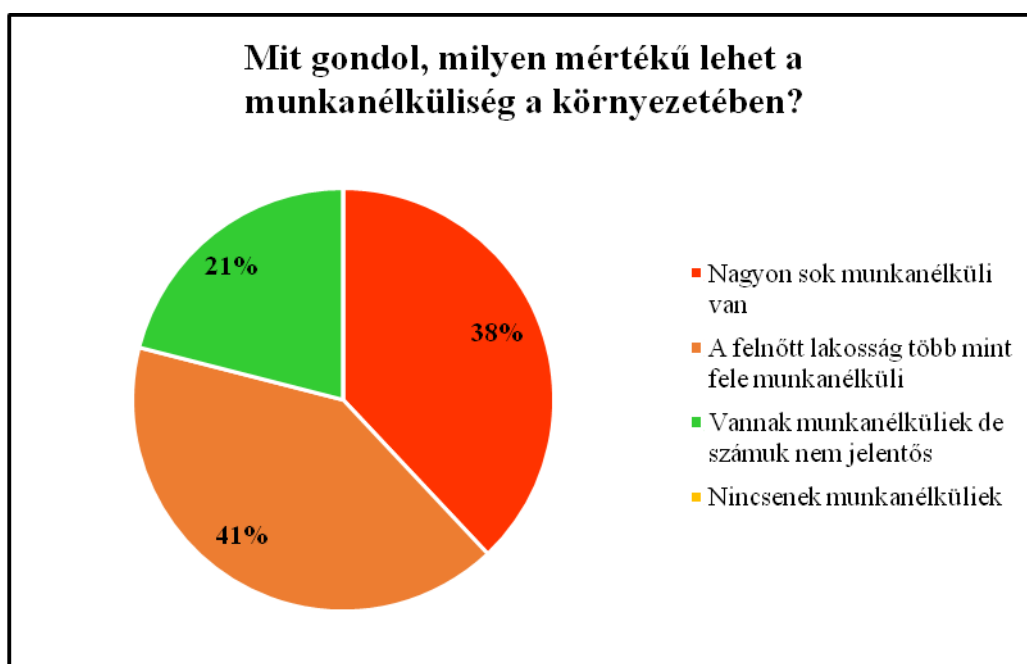
A megkérdezettek egyértelműen abban látják a fejlődés lehetőségét, hogy létesüljenek új munkahelyek és legyenek képzések a munkanélküliek számára. A következő prioritás a középiskolások bejárásának segítségét célozza meg. Ennél a kérdésnél is több válasz bejelölése lehetséges volt, ezért mutatjuk az ide tartozó diagramot.

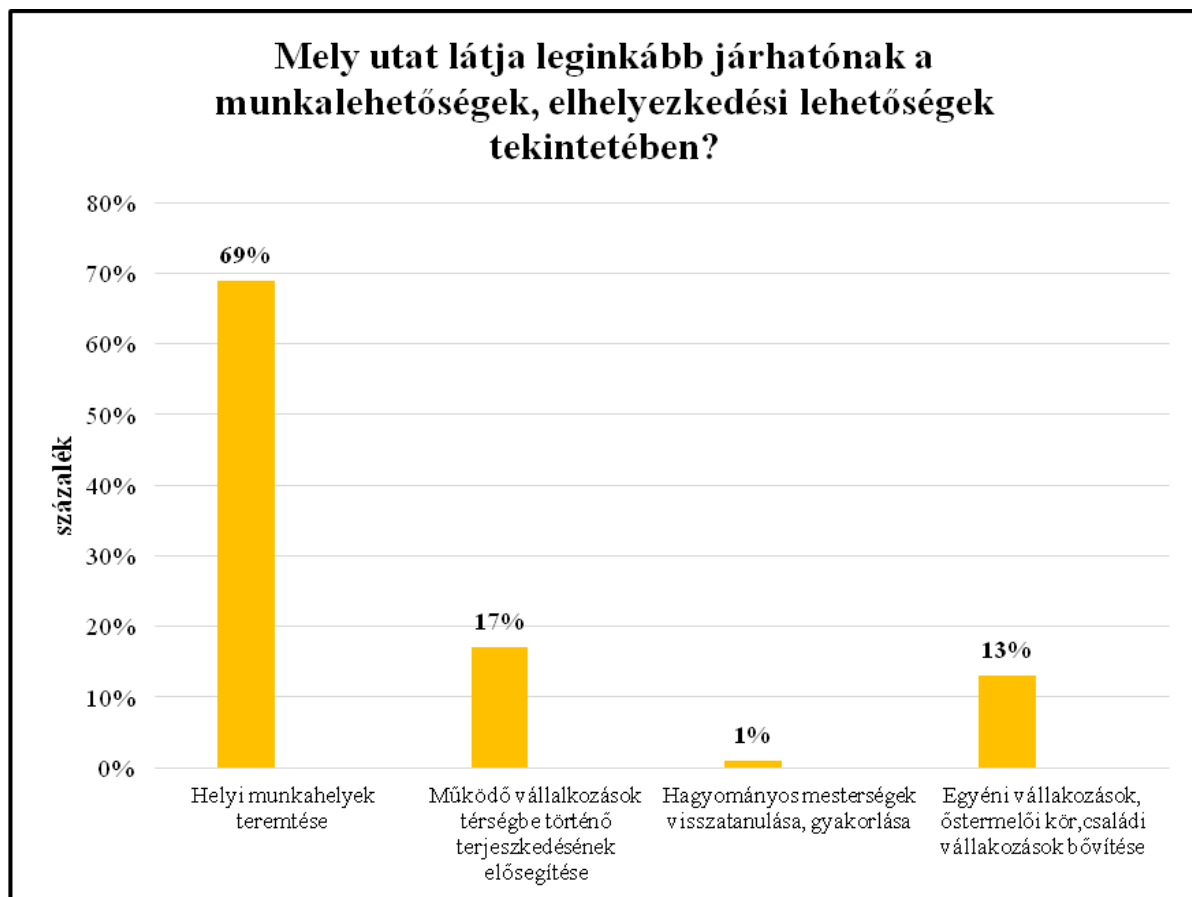
A környéken tanulható szakmák nem illeszkednek a helyi munkaerő-piaci kereslethez a válaszadók szerint: 68% százalék szerint „nem teljesen”, 30% szerint „egyáltalán nem”.

A munkanélküliek arányára való rákérdezésnél úgy gondolják, hogy településükön nagyjából minden második aktívkorú dolgozik, tehát iszonyú nagy munkanélküliséget érzékelnek.

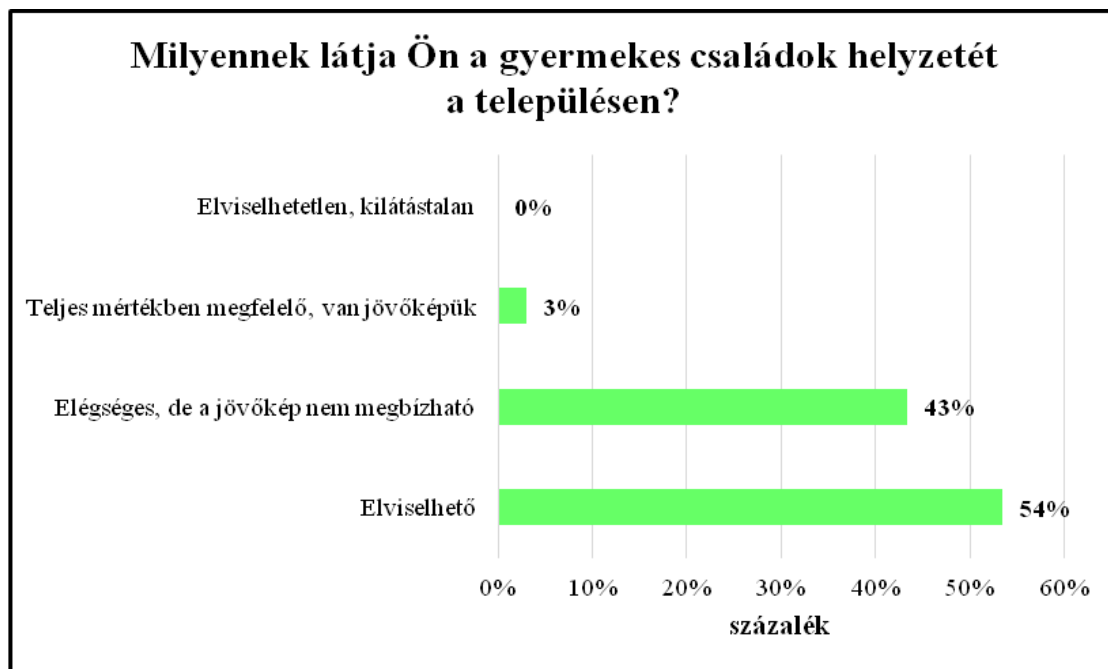
Ennek a kérdésnek a megoldására egyértelmű válaszként azt találják, hogy helyi munkahelyeket kellene teremteni, de lehetőséget látnak abban is, hogy már máshol működő vállalkozásokat csábítsanak a környékre, és abban is, hogy az itt működő vállalkozások munkaerő felvételi kapacitását kellene bővíteni.

Arra a kérdésre, hogy a fiatalok mely területen vállalnának legszívesebben munkát, a válaszadók úgyszintén több szektort is megjelöltek. A válaszokat az alábbi diagramon szemléltetjük.

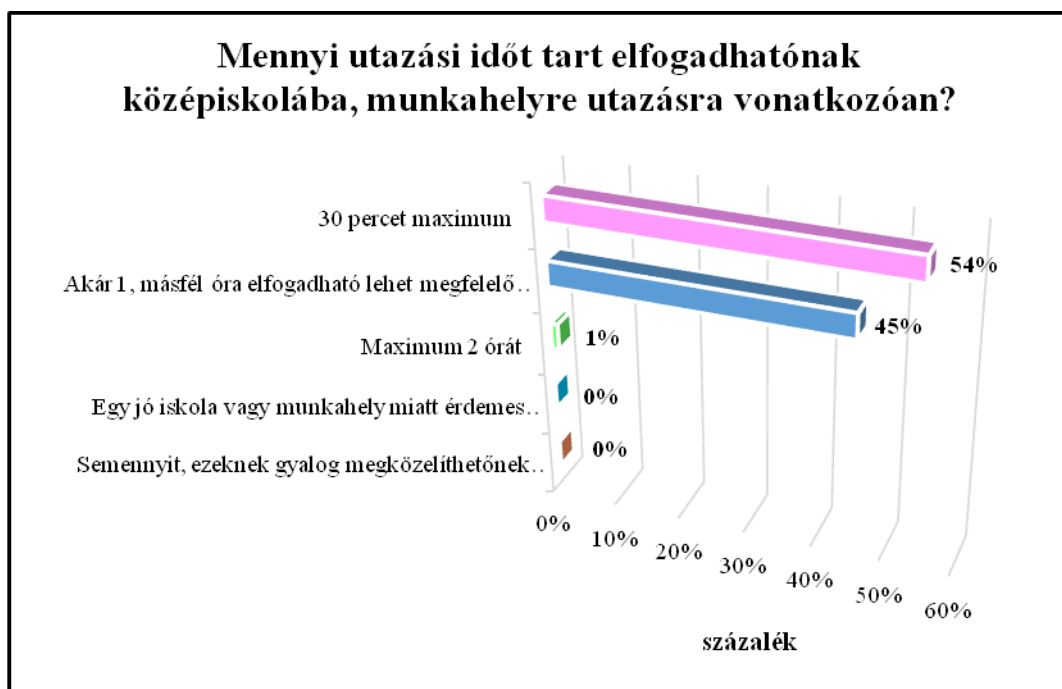
A megkérdezettek úgy látják, hogy a gyermekes családok helyzete elviselhető (43%) vagy elégséges, de nincs jövőképük (53%).

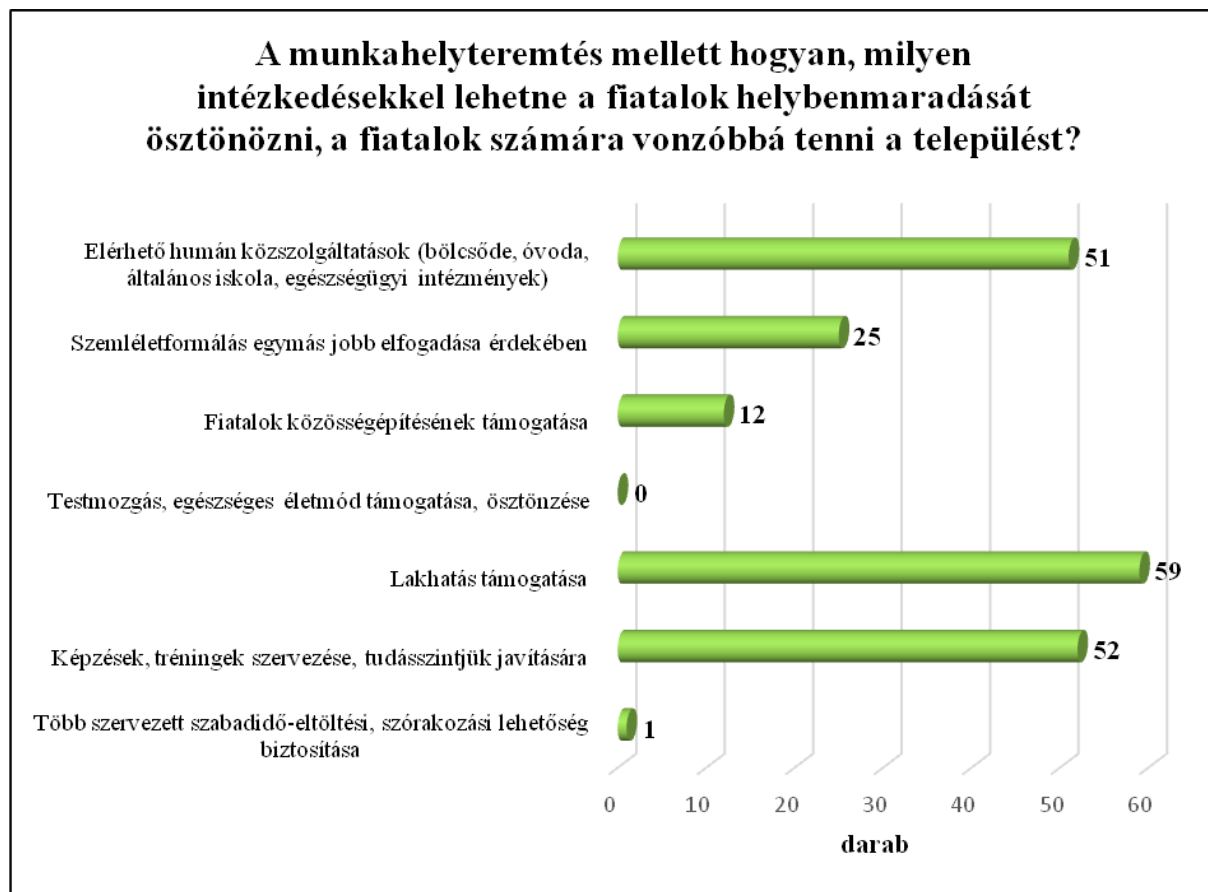
Ennek vélhetőleg az az oka, hogy a válaszadók 82%-a gondolja úgy, hogy több munkahely kellene a településre vagy a környékre.

A középiskolába járásra nagyjából 1 óra utazási időt tartanak elfogadhatónak, tehát szükség volna egy olyan felmérésre, amely összeveti a környezetben tanulható szakmák nyújtotta lehetőséget a munkaerő-piaci kereslettel.

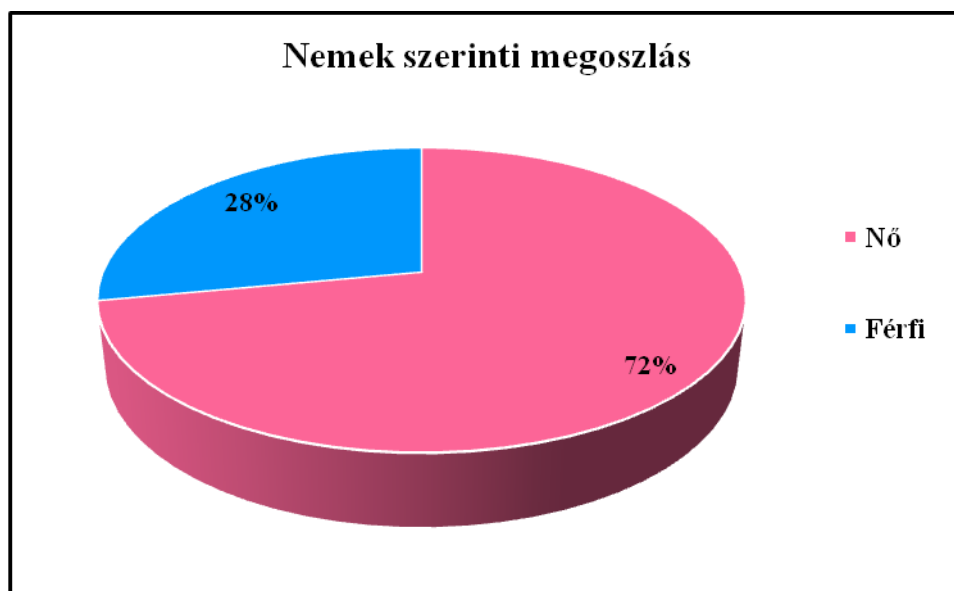

Elég egyértelmű eredmények születtek a tekintetben is, hogy milyen intézkedések lennének szükségesek a fiatalok helyben tartására. Ezek pedig a következők a legtöbb válasz arányában: lakhatási támogatás; képzések, tréningek; elérhető humán közszolgáltatások.

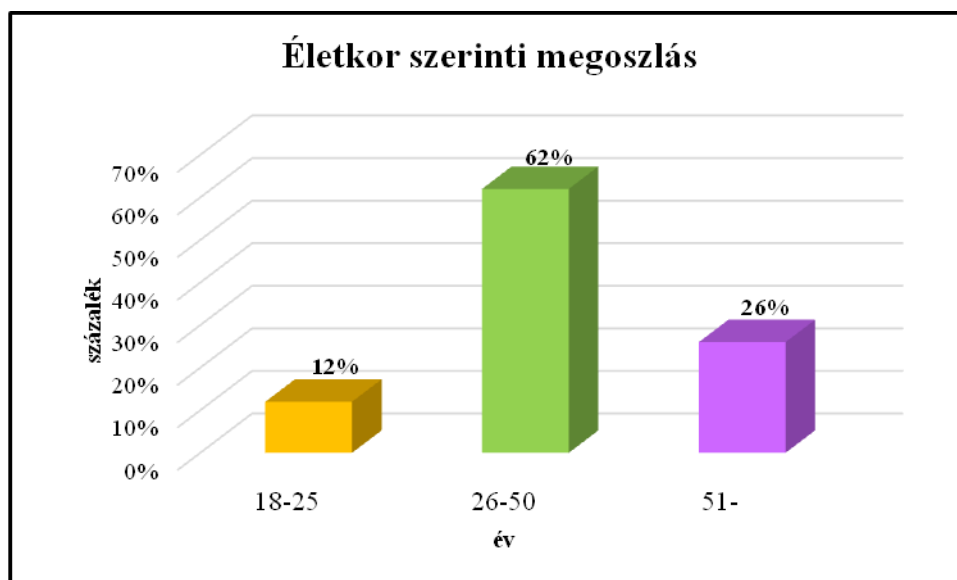

A Varsányban készített kérdőívek eredményei

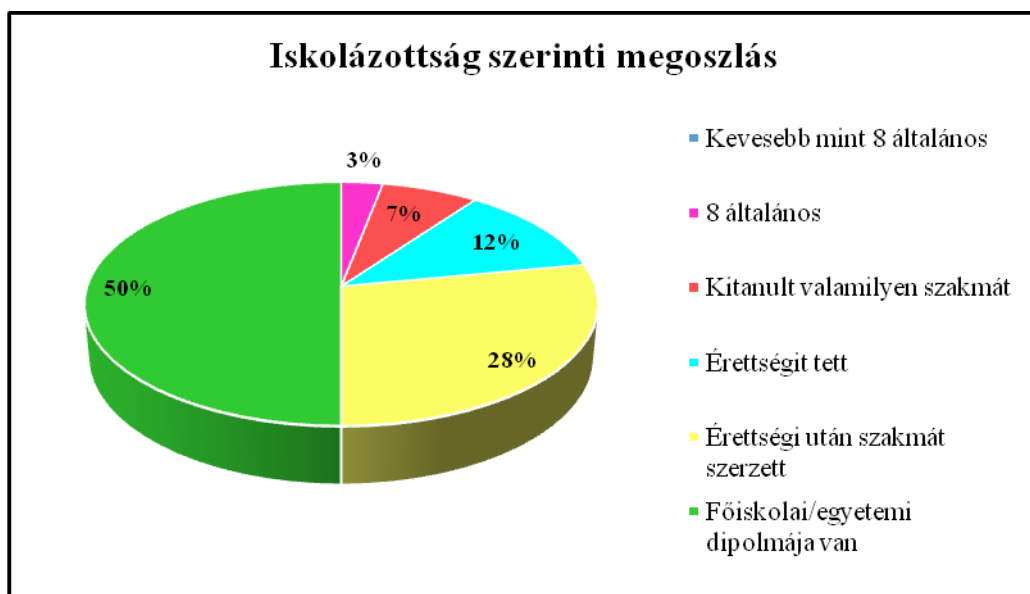
Az egyesületünk által felvett kérdőíveket 28 férfi és 72 nő töltötte ki.

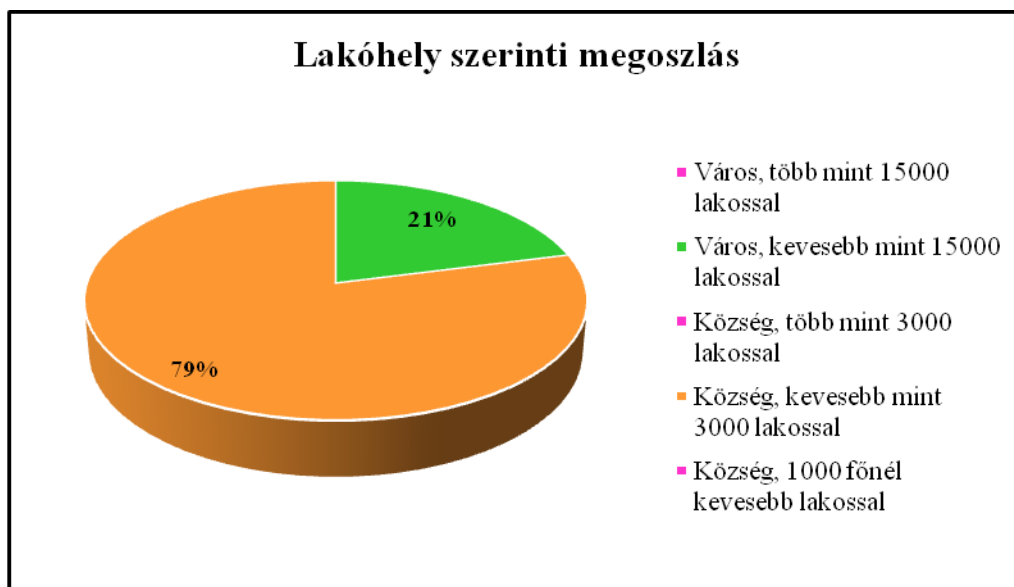
Az életkori megoszlásuk a következő: 18-25 év közötti 12 fő, 26-50 év közötti 62 fő, 51 éves és annál idősebb 26 fő.

Iskolázottsági szintjüket tekintve 3 fő általános iskolai végzettséggel, 7 fő szakmunkás végzettséggel, 40 fő érettséggel és/vagy arra épülő szakképesítéssel, 50 fő főiskolai végzettséggel rendelkezik.

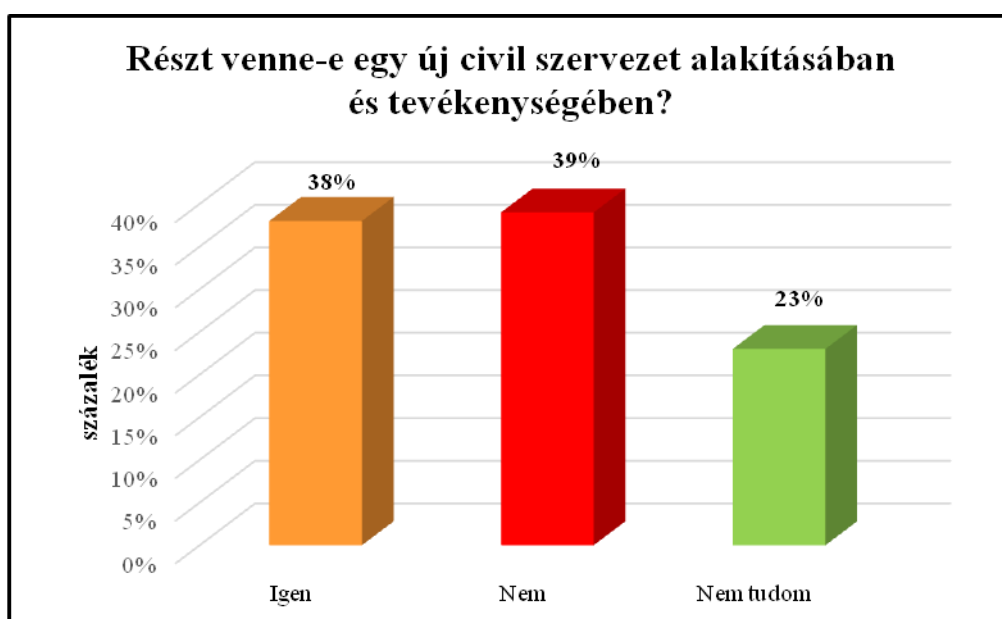
21 fő lakik 3.000 és 15.000 lakosságszám közötti településen, 79 fő pedig olyan településen lakik, ahol az állandó lakosok száma kevesebb, mint 3.000 fő.

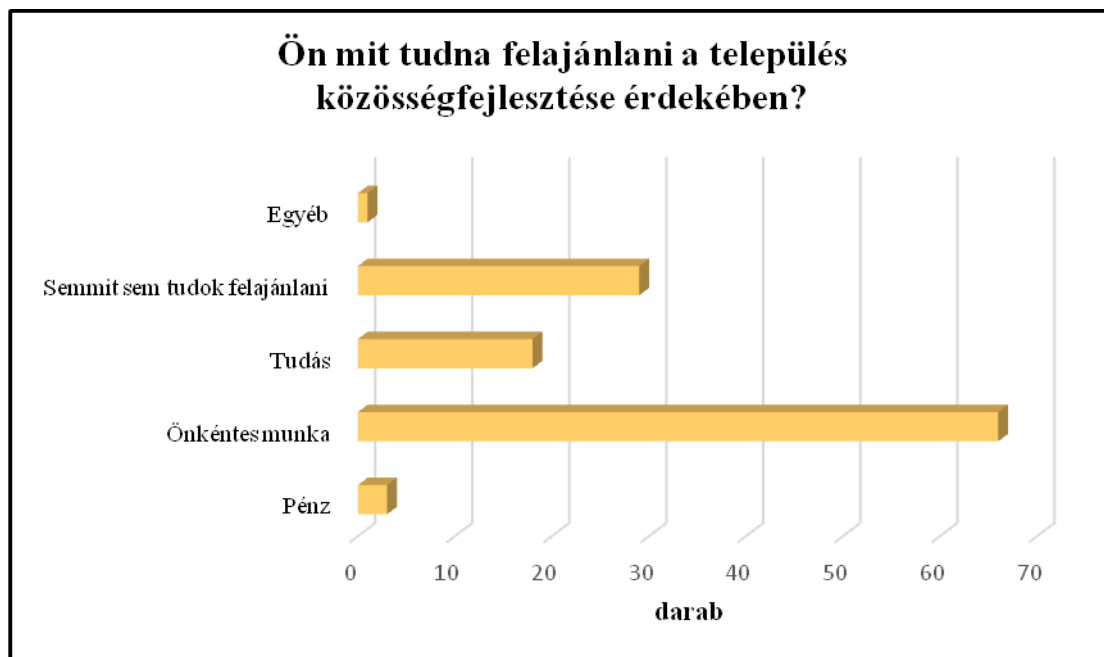
47 fő nem tagja helyi csoportnak, szervezetnek, viszont a többi válaszadó több szervezethez is tartozik, legtöbbször bejegyzett civil szervezethez (28 fő).

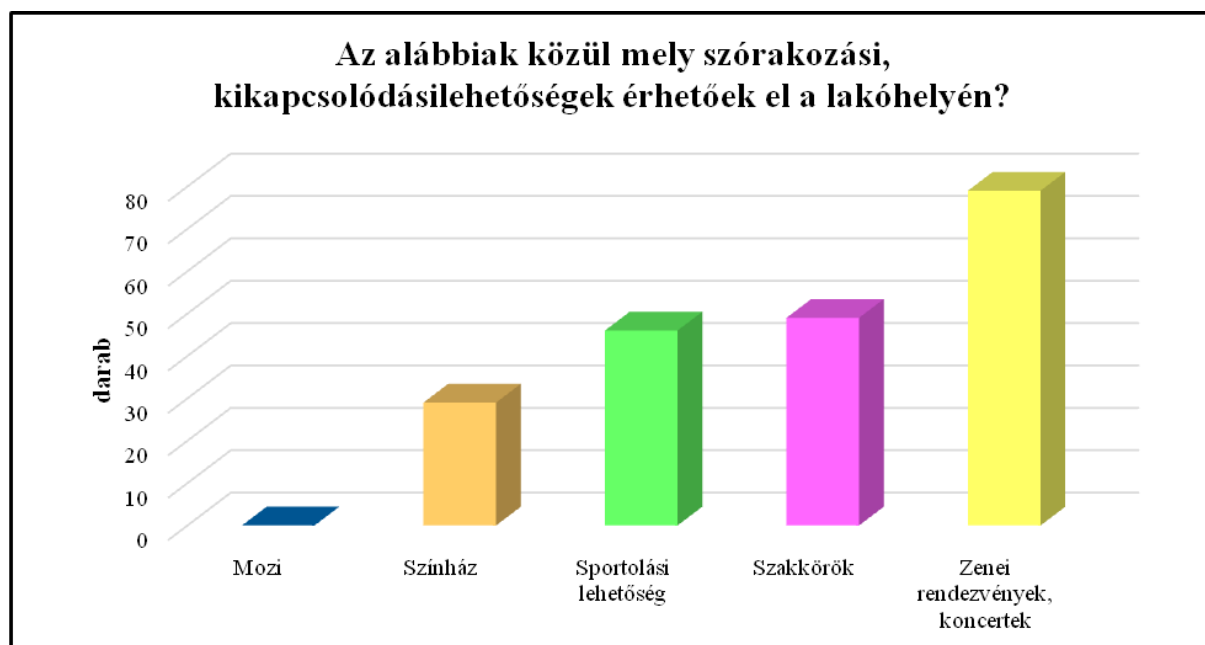
A megkérdezettek közül 38 fő úgy vélekedik, hogy részt venne új civil szervezet alakításában, viszont majdnem pontosan ugyanennyi személy nyilatkozott nemlegesen.

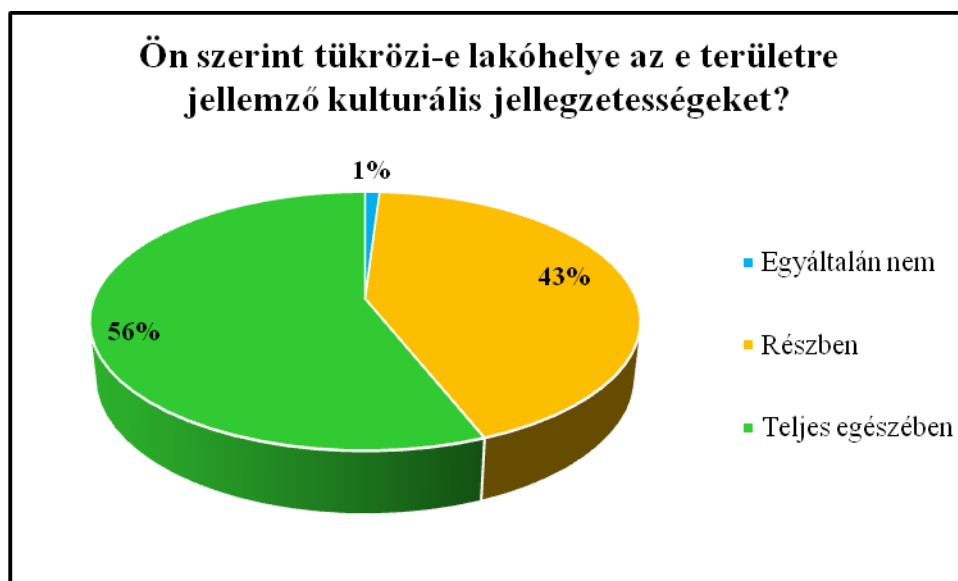
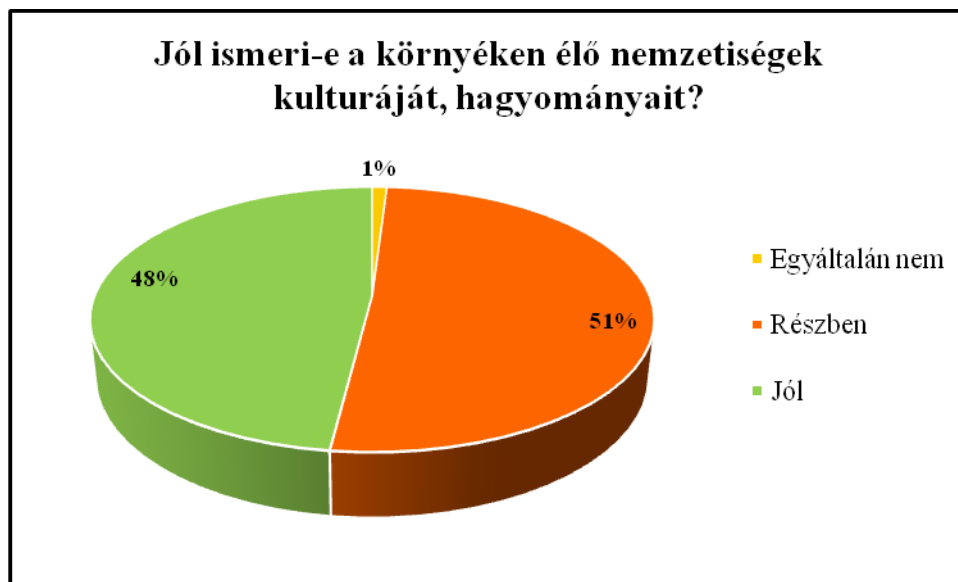
A település közösségfejlesztése érdekében a legtöbben önkéntes munkájukkal tudnának hozzájárulni, összesen 66 választ rögzítettünk ide, viszont elég sokan, összesen 29 fő semmit sem tudna felajánlani e célra.

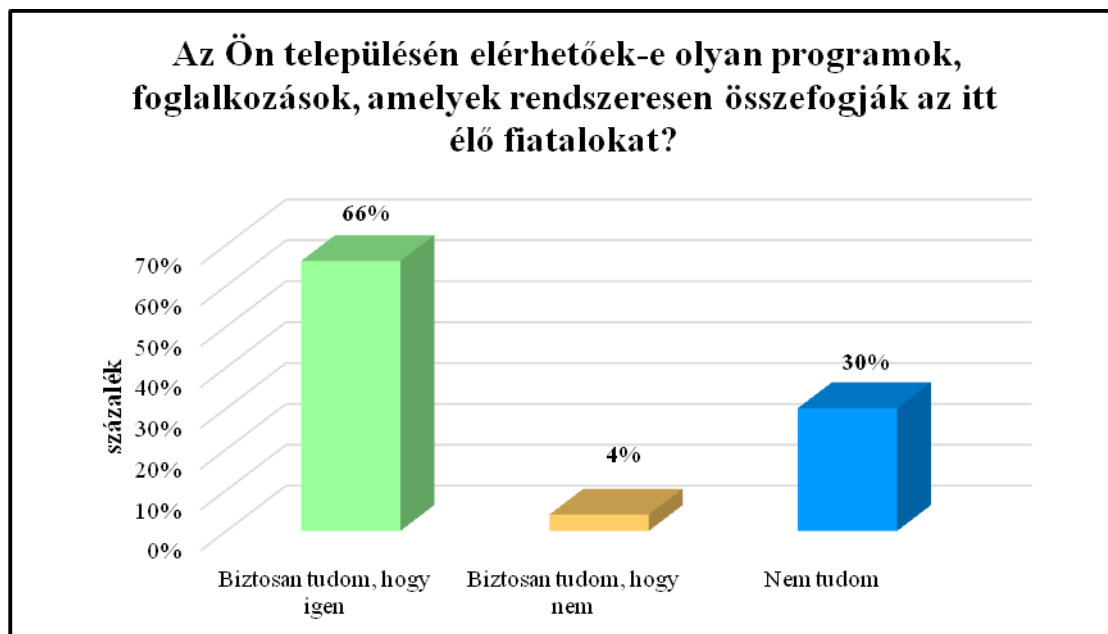
A szórakozási lehetőségek tekintetében elég kielégítő válaszok születtek. Zenés rendezvények, koncertek 79 fő számára elérhetőek, sportegyesületbe és szakkörökre egyaránt majd' 50 fő jár, és 29 fő tudja megoldani, hogy eljusson színházi előadásokra. (Mivel a válaszok között több is bejelölhető volt, így a kérdésekre adott válaszok értéke több, mint 100.)

A nálunk kitöltött kérdőívek is azt támasztják alá, hogy a megkérdezettek elég jól ismerik a környék nemzetiségeinek kultúráját és saját lakhelyükről is úgy vélekednek, hogy az tükrözi a sajátos kulturális jellegzetességeket.

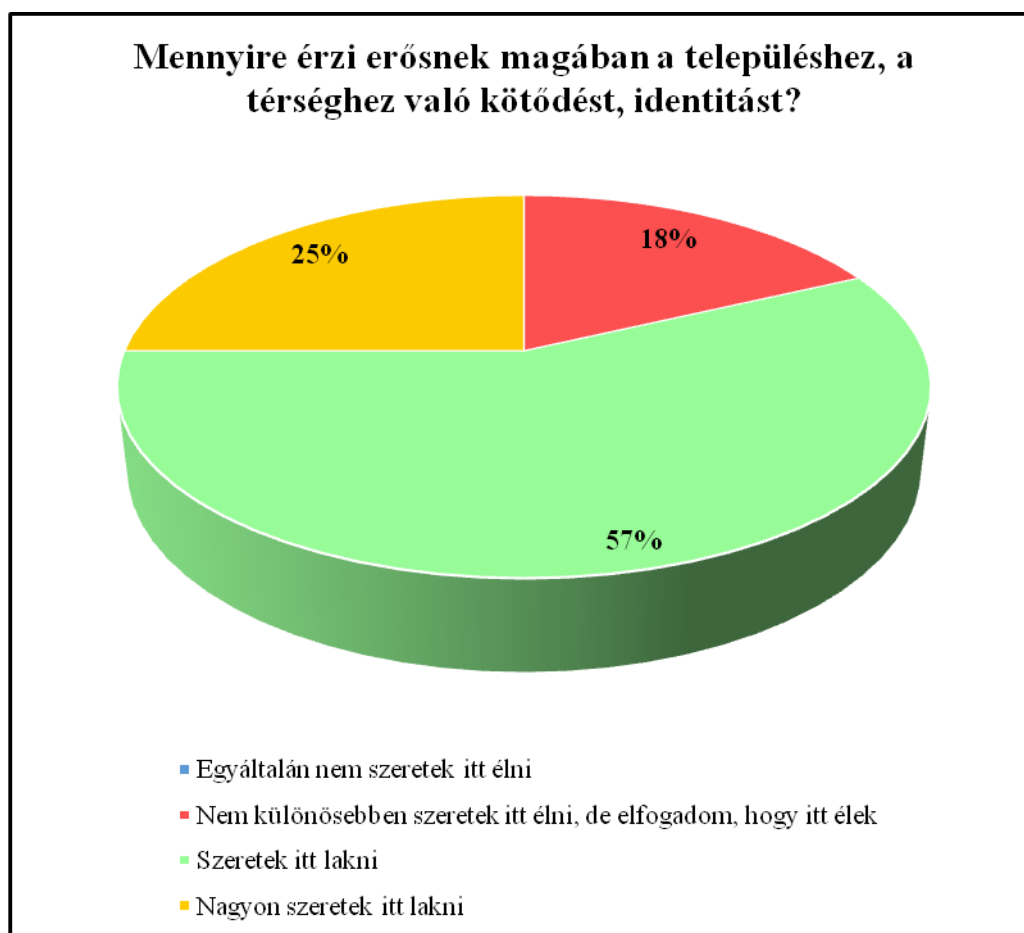
Az itteni válaszadók 66%-a úgy gondolja, hogy a helyi fiatalok ellátottak nekik szánt programokkal. Ezt a számot azért is egy nagyon jó aránynak tudhatjuk be, mert összesen 30 fő válaszolta azt, hogy „nem tudom”, ami nem azt jelenti, hogy nincsenek ilyen programok, hanem azt, hogy a válaszadónak nincs ilyen jellegű információja, vélhetőleg idősebb korosztályba tartozik, és nem kíséri figyelemmel a fiatalabbaknak szóló program-ajánlatokat.

A közéleti eseményekről a többség itt is Facebook csoportokból értesül, ugyanakkor 16-29% között mozog a többi információforrás (lakossági fórum, hirdetőtábla, helyi újság, weboldal) „nézettsége” is.

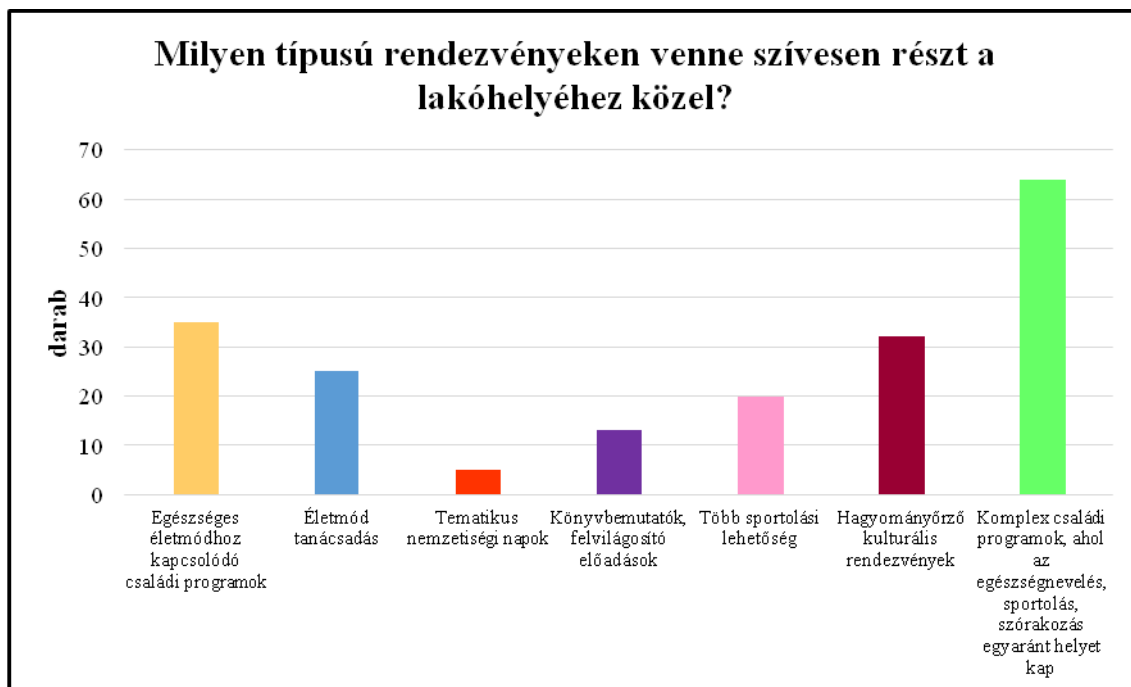
A településhez, a térséghez való kötődés, identitás erőssége Varsány esetében is jellegzetes a megkérdezettek körében, hiszen 57%-uk szeret, míg 25%-uk nagyon szeret lakóhelyén élni.

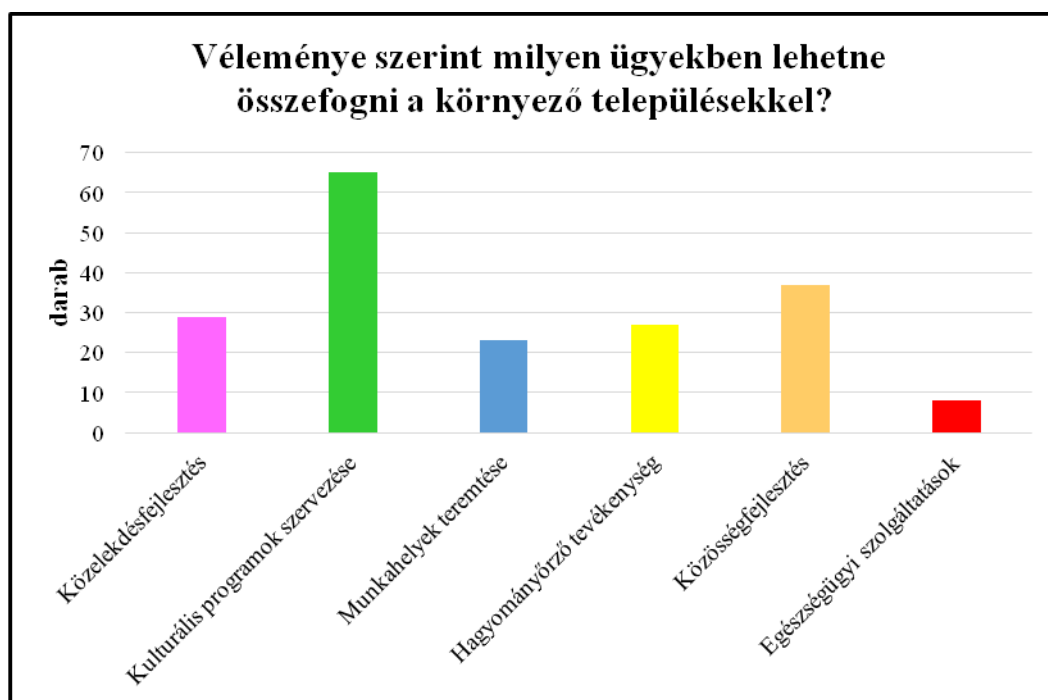
A környező településekkel való kapcsolat értékelését az alábbi diagramon mutatjuk be.

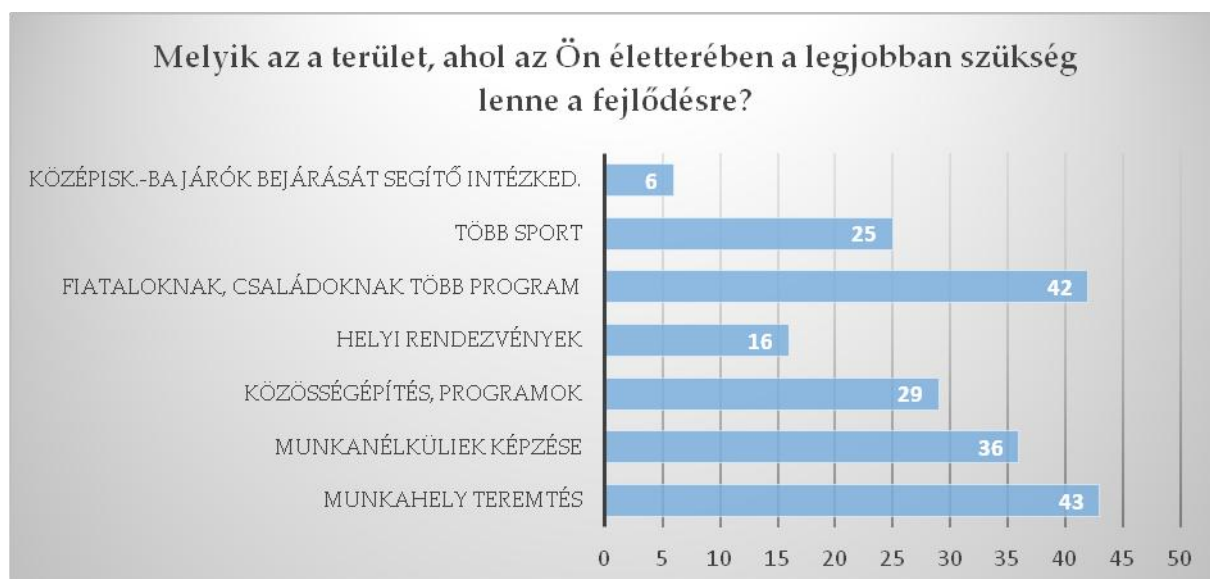
Az itt élők az alábbi programokon vennének részt szívesen (a sorrend jelöli a fontosságot): családi programok, egészséges életmódot népszerűsítő programok, hagyományőrző tevékenység, életmód tanácsadás körébe tartozó előadások, sportolási lehetőség, könyvbemutatók, nemzetiségi napok.

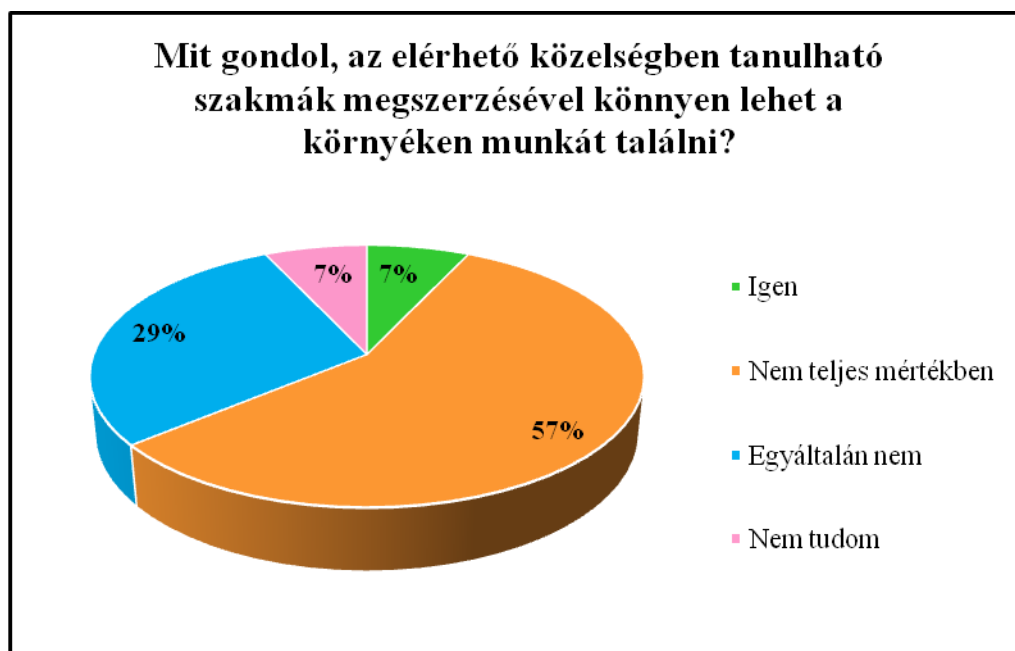
A kulturális programok és a közösségfejlesztés terén kellene összefogni a környező településekkel a válaszadók nagy többsége szerint.

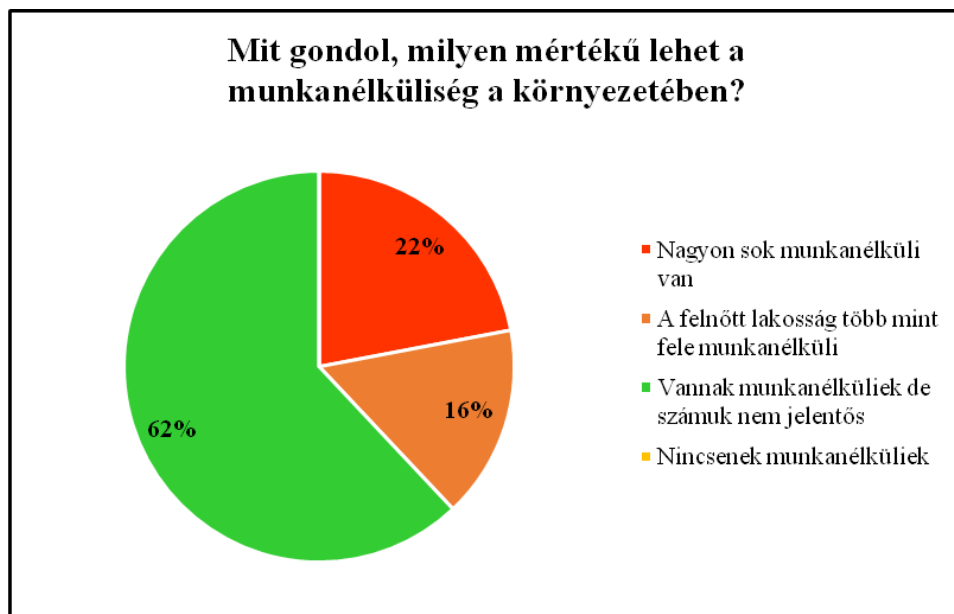
A megkérdezettek az alábbi diagram szerint látják fontosnak az egyes területek fejlesztésének szükségességét.

A környéken tanulható szakmákkal a válaszadók szerint nem feltétlenül lehet a környéken munkát találni (nem igazán 57%, egyáltalán nem 29%).

Ennek ellenére nem érzik nagynak a munkanélküliséget, 62%-uk úgy nyilatkozott, hogy nem jelentős számú a munkanélküliség.

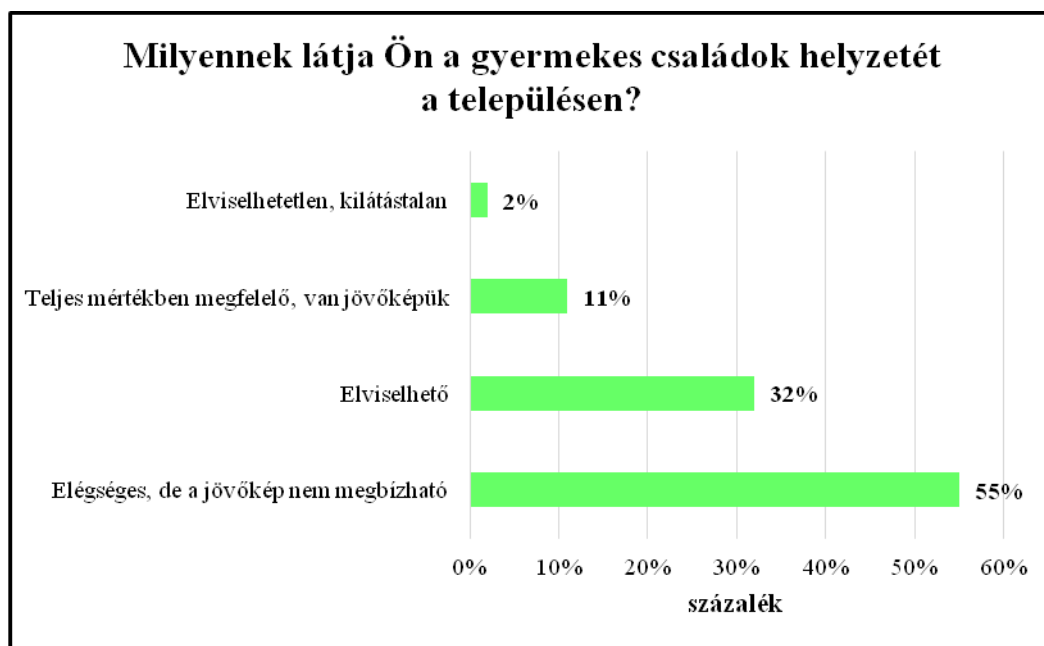

Ha a könnyen megszerezhető szakmák elérhető közelségben kevés munkahely betöltésére adnak jogosultságot, viszont nem magas a munkanélküliség, akkor annak több oka is lehet. Például sokan átképzésen vettek részt, mások vállalják, hogy több időt fordítsanak munkába járásra, így nem a közvetlen közelben elérhető munkahelyekben gondolkodnak, esetleg többen nem a képzettségüknek megfelelően dolgoznak, stb. E téma köré mindenképpen érdemes lenne egy önálló kutatást szervezni.

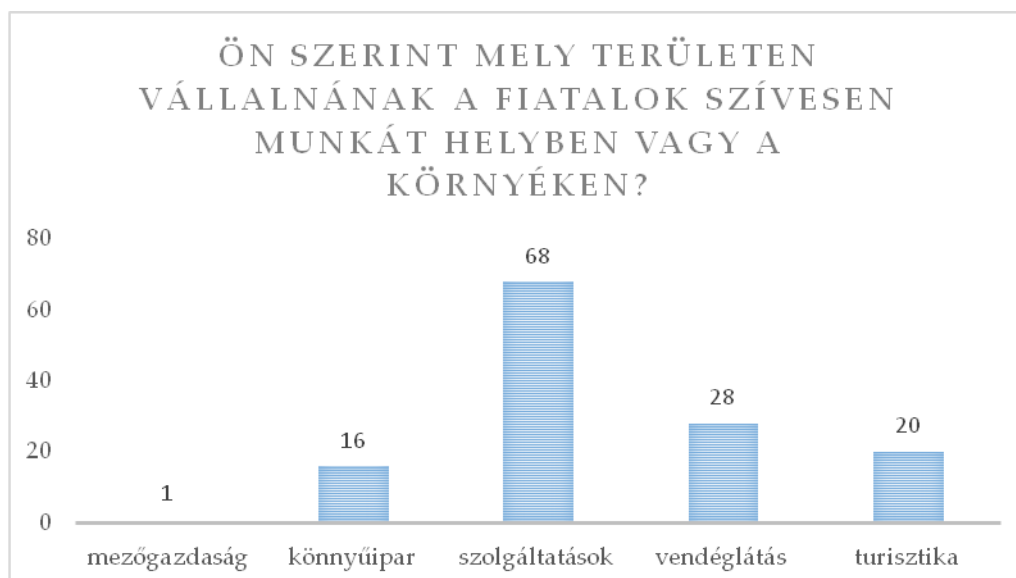
A munkanélkülieken való segítséget nálunk is hasonlóképpen képzelik el, mint Homoródkarácsonyfalván, új munkahelyek létrehozásával, meglévő, jól működő vállalkozások idecsábításával lehetne javítani a munkanélküliek helyzetén.

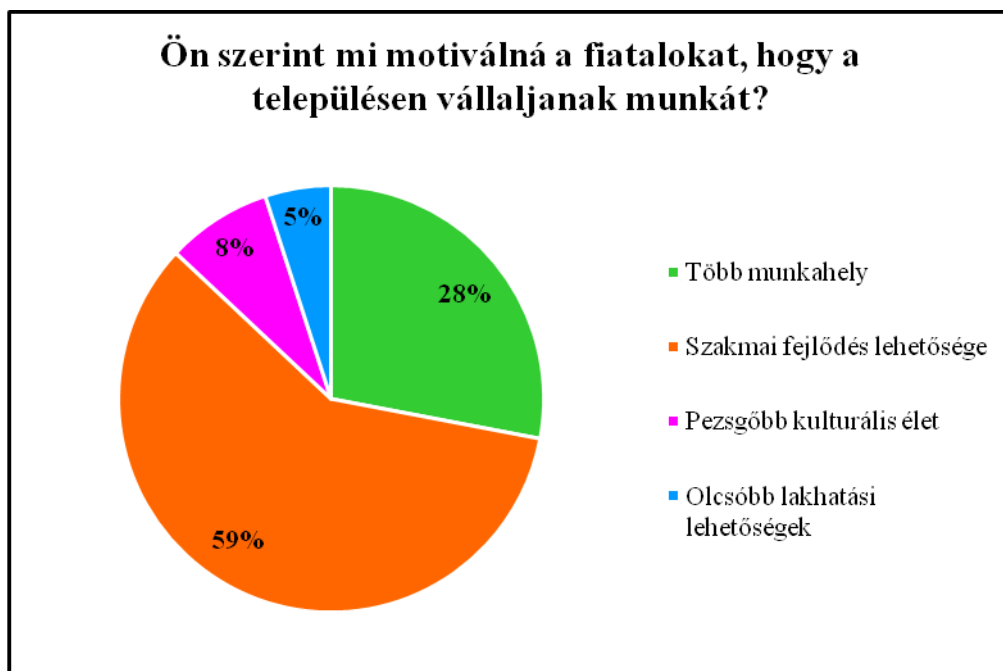
A gyermekes családok helyzetéről a válaszadók úgy vélekednek, hogy az elégségesnek mondható, de nincs jövőképük (55%), vagy éppen elviselhető (32%). Szerencsére, az elviselhetetlen, kilátástalan válaszokat mindösszesen 2 fő jelölte be, és azért ne menjünk el szó nélkül amellett a 11 válasz mellett sem, amelyik azt állítja, hogy a fiatalok helyzete itt megfelelő, és rendelkeznek jövőképpel.

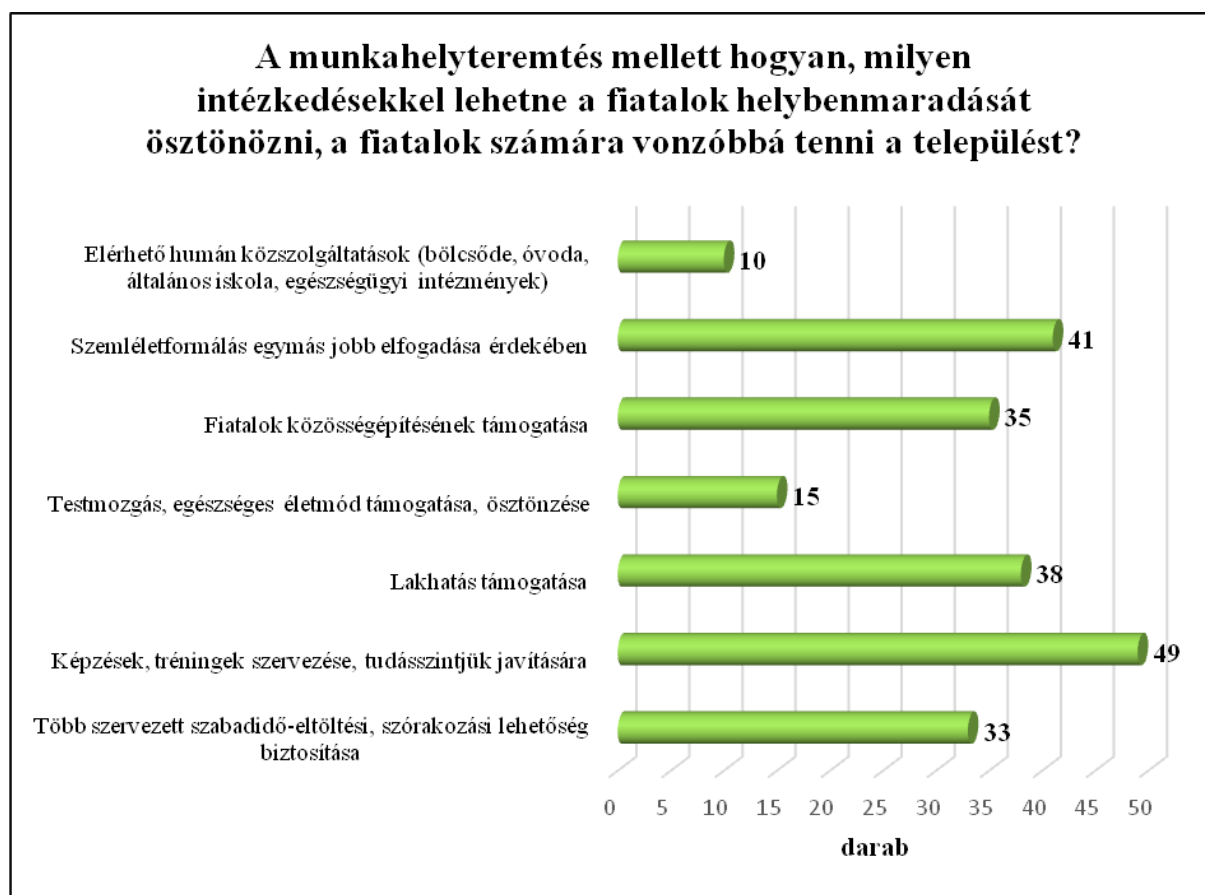
Az alábbi diagramon bemutatjuk, hogy a megkérdezettek szerint a fiatalok a térségben mely területeken vállalnának szívesen munkát.

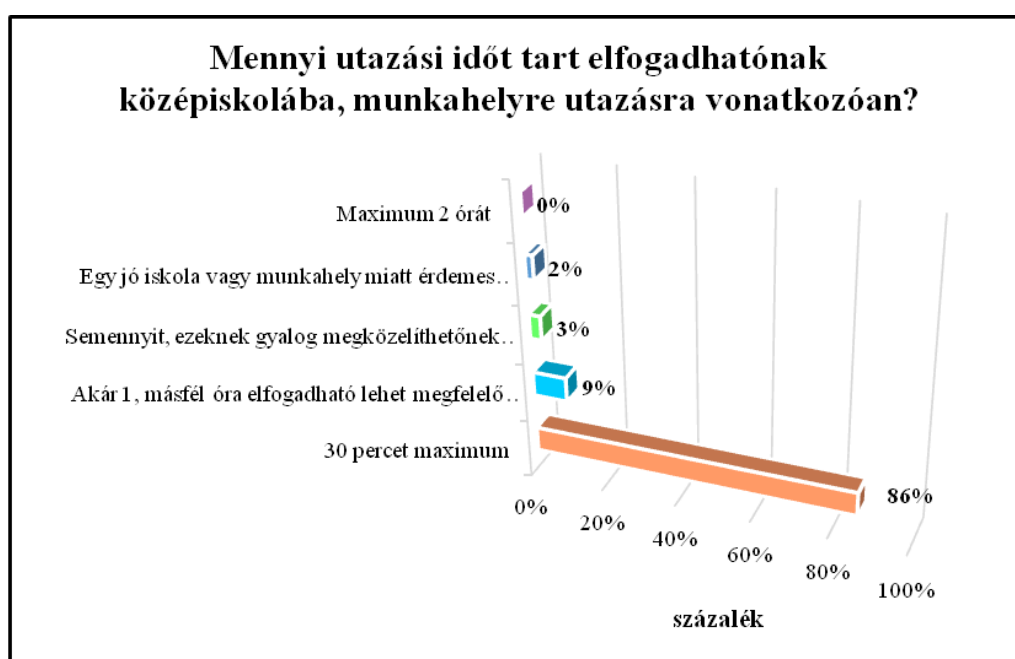
A megkérdezettek a szakmai fejlődés lehetőségét fontosabbnak tartják, mint a több munkahely létrejöttét ahhoz, hogy a fiatalok inkább helyben keressenek és találjanak munkát. Visszautalva egy korábbi kérdésünkre adott válaszokra, úgy tűnik, hogy valóban arról lehet szó, hogy jelentős azoknak az embereknek a száma, akik nem a képesítésüknek megfelelő szinten vagy foglalkozás szerint találnak munkát.

Arra a kérdésre, hogy milyen intézkedések szükségesek a fiatalok helyben maradásának ösztönzésére, az alábbi, fontossági sorrendbe szedett válaszokat kaptuk: képzések, elérhető humán közszolgáltatások, lakhatási támogatás, szemléletformálás, több szabadidős és szórakozási lehetőség, testmozgás, egészséges életmód támogatása. Fontos megjegyeznünk, hogy ennél a kérdésnél is lehetőségük volt a válaszadóknak több választ is megjelölni. Ennek eredményeképpen az első három helyen szereplő válasz igen kiemelkedő arányban magas százalékpontokat kapott: 49, 41. 38. Tehát, a válaszadók 49%-a úgy gondolja, hogy e kérdéskörben a legfontosabb a képzések, tréningek helyben történő elérése, és nagyjából 40% körüli az az arány, akik a humán közszolgáltatások gyarapításában és a lakhatási támogatások meglétében véli garantálni a fiatalok településeinken marasztalását.

A szakmai fejlődés igényét támasztja alá az is, hogy a megkérdezettek 86%-a úgy gondolja, hogy egy középiskolába való eljutásra szánt utazási idő nem kéne, hogy több legyen, mint 30 perc.

Összegzés, ajánlás

A kérdőíves felmérés alapján láthatjuk, hogy mindkét településen jelentős szerepe van a civil szervezetek által nyújtott lehetőségeknek, az ott élők számítanak munkájukra. Ezek a szervezetek nagyban hozzájárulnak tevékenységükkel, hogy erősítsék a fiatalokban az identitás tudatot, a meglévő társadalmi értékekhez való kötődést.

Hatalmas a civil szervezetek társadalompolitikai jelentősége, hiszen ezek az önszerveződésből létrejövő csoportosulások képesek arra, hogy megfogalmazzák a többségitől, tehát az átlagostól eltérő értékeket, érdekeket, szükségleteket, igényeket. A civil szervezetek képesek alternatív megoldási módszerek kifejlesztésére, alkalmazására is.

A kutatás résztvevői szignifikánsan visszajelezték, hogy bíznak a civil szervezetek hatékonyságában, a modern demokrácia lényeges elemének tekintik e szervezeteket, és úgy gondolják a társadalmi pluralizmus csak velük együtt értelmezhető.

A kutatásunkban megjelenő pozitív hozzáállás a civil szervezetekhez, és a nagyfokú önkéntességi hajlam azért is jelent kedvező eredményt, mert számos, civil szervezetek tevékenységének hatékonyságát mérő kutatás szerint a civil szervezetekben való részvétel és a társadalmi bizalom között határozott kapcsolat figyelhető meg. Még a teljesen passzív tagok is sokkal bizakodóbbak, mint a kívülállók. Ez a bizalom természetesen fokozódik az által, ha az egyének nemcsak egy, hanem több civil szervezethez, helyi csoporthoz tartoznak.

A civil szervezetek hatékony véleményformálók, jól közvetítik az együttműködésre való fogékonyságot, a szolidaritást, tehát, jelentős szocializációs hatásuk van. Durkheim az egyének és az állam között álló, közvetítő funkciót betöltő civil szervezetekben látta a társadalmi szolidaritás egyetlen biztosítékát. Ennél fogva kiemelt figyelmet érdemelnek az olyan szervezetek, amelyek biztosítják az önfejlődés lehetőségét, és értékes alapot jelentenek az állampolgáriság tettekben megnyilvánuló eszméjének gyakorlásához.

A civil szervezeteknek fontos integratív szerepük van: erősítik az emberek társadalmi kötődéseit, sokrétű személyes kapcsolatrendszer kialakítására és életben tartására adnak lehetőséget.

A civil szervezetek megteremtik a módját a szabadidő hasznos és értelmes eltöltésének, ugyanakkor a valahová tartozás érzését is nyújtják, azonosulási lehetőséget kínálnak, jelentenek. Ennél fogva a civil szervezetek legfontosabb hatása a közösségre, hogy aktivizálni tudják a szervezet hatókörében lakókat. Könnyen elfogadható, hogy a kisebb településeken, úgy mint Varsányban és külföldi partnereinknél is, hatványozódik a civil szervezetek jelentősége az identitástudat formálódásában, hiszen az ilyen kicsi településeken sokkal inkább szem előtt vannak ezeknek a szervezeteknek a tevékenységei, eredményei. Egy kis közösségben az

emberek sokkal inkább ismerik egymást, és sokkal többet tudnak a szűk környezetükben zajló eseményekről, mint a nagyobb városokban élők. Hatalmas erő rejlik ezekben a kis közösségekben, hiszen sokkal hamarabb érhető el kooperáció a lakosok között az ismeretség okán.

Könnyen belátható, hogy a modernizáció káros hatásaival szemben vívott harcban mennyire káros lenne, ha figyelmen kívül hagynánk ezt a hatalmas kohéziós erőt. Ugyanakkor tudomásul kell vennünk, hogy abban az esetben, ha a településeinken élők számára nem biztosított a mindennapi megélhetéshez nélkülözhetetlen munka elérhető közelsége, akkor bármekkora erő is rejlik ezekben a helyi kis közösségekben, amelyeket a civil szervezetek foghatnak össze, a lakosság el fog vándorolni. Európa társadalma előregező. Hazánkban is számos intézkedés született az elmúlt években, amelyek azt célozzák, hogy a fiatalok vállaljanak több gyermeket. Rengeteg kistelepülésről tudunk, ahonnan már évtizedekkel ezelőtt elkezdtek elvándorolni a fiatalabbak, az örökségül megmaradt régi házak üresen állnak, az ingatlanoknak nincs értéke. Ezek a tények hasonló okokra vezethetők vissza, mint amire kérdőíves felmérésünk kapcsán mi is választ kaptunk.

Csodálatos természeti és kulturális értékeket tudunk felmutatni, viszont amivel híján vagyunk, azok a rendelkezésre álló munkaerő felvételét biztosítani tudó munkahelyek, valamint az elérhető közelségben lévő szakmai felkészülést nyújtó oktatási intézmények, elsősorban a középiskolák.

Tanulmányútjaink során több kisebb, családi alapon szerveződő, majd bővülő vállalkozást kerestünk fel. Ezeknél a kis vállalkozásoknál azt tapasztaltuk, hogy gondos munkával felmérték a helyben elérhető erőforrásokat, a természeti környezet adta lehetőségeket, ezeket aztán összevetették a helyi igényekkel, majd e két tényező mentén kialakították üzletpolitikájukat. Számos olyan helyen jártunk, ahol a kisvállalkozások építettek arra a leszakadó rétegre, akiknek egyébként a helyi viszonyokat figyelembe véve nemigen volt nagyobb lehetőségük, mint a közmunkaprogramban való részvétel. Természetesen a közmunkaprogram egy nagyszerű átmeneti lehetőség, ugyanakkor családok életét hosszútávon nem lehet rá alapozni. Nagyobb lehetőség rejlik a helyi természeti és kulturális adottságok kihasználásában, az erre alapozott termelésben, szolgáltatásokban, mind perspektivikusan, mind pedig a megélhetés szempontjából nem elhanyagolható jövedelemszerzés szempontjából is.

A felmérést végző mindkét település, Varsány és Homoródkarácsonyfalva is csodálatos természeti adottságokkal, megtekintésre érdemes turisztikai látványosságokkal rendelkezik. Ennek okán mindkét település – és további, a projekt megvalósításában részt vevő külföldi partnereink települései is – akár egész évben vonzhatná a látogatókat, főként, ha a helyi szolgáltatásainkat bővíteni tudnánk. Láthatjuk, hogy mennyire sok érdeklődőt csábít az évente egyszer megrendezésre kerülő Lepényfesztiválunk. Az embereket érdeklik a helyi specialitások, szívesen ismerkednek meg egyes tájak jellegzetes ételeivel, italaival, ezért akár hosszú utat is képesek megtenni, főként, ha a gasztronómiai különlegességek mellett egyéb más, kulturális és turisztikai élményben is részesülhetnek. Ha felmérjük, hogy eddigi

hagyományőrző és gyűjtő munkánk, valamint a természeti és épített környezetünk adta lehetőségek révén milyen programokat tudnánk kínálni az idelátogatóknak, rögtön szembesülnénk azzal, hogy számos kézművesipari terméket előállító kisüzemre valamint turisztikai, vendéglátói szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások megteremtésére van szükségünk, nekünk, varsányiaknak és erdélyi partnerünknek is. Sok helyi érdekcsoportnak származna előnye a falusi turizmus és azon belül a gasztroturizmus fejlesztésében és az abból származó településfejlesztési előnyök realizálásából, úgymint az önkormányzatnak, a helyi lakosoknak, a vállalkozóknak és a civil szervezeteknek is. Az érdekegyeztetés és összefogás által az elnéptelenedés felé vezető út helyett a felvirágoztatás felé vezető úton is járhatnánk. Ehhez kívánjuk felhasználni mindazt a tapasztalati úton szerzett tudást, amelyet tanulmányutainkon gyűjtöttünk össze. Egyeztetéseket végzünk a helyi döntéshozókkal, szakemberekkel valamint potenciális befektetőkkel, és a tanulmányutakon kialakított kapcsolatainkat megerősítve belefogunk a szervezésbe.

A kialakítandó kisvállalkozások és szolgáltatások beindításához szükségünk van szakképzett munkavállalókra. Programot kell kidolgoznunk arra vonatkozólag, hogy miképpen tudjuk támogatni a képzésben vagy átképzésben részt venni kívánókat. Magyarországon az OKJ-s képzések felnőttképzésből való kivonása a képzések centralizálását eredményezte. Ennél fogva a képzéseket már nem lehet a résztvevőkhöz elhozni, a résztvevőknek kell a képzésekre eljárniuk. Ez azt eredményezi, hogy sokan azért nem tudnak részt venni egy-egy képzésen, mert az utazással járó költségeket, vagy a tömbösített órákon való részvételhez szükséges szállásköltséget, nem tudják önerőből megfinanszírozni. Nem is beszélve azokról a felnőttekről, akik már mindenképpen csak tandíjfizetés mellett, önköltséges formában tudnak részt venni az egyes képzéseken. Pályázatunk megvalósítási szakaszát befejezve szervezetünk legsürgetőbb következő tevékenysége az lesz, hogy felmérjük a szükségleteket és a szükségletmeghatározás után kidolgozzuk stratégiánkat arra vonatkozóan, hogy hogyan tudjuk megvalósítani elképzeléseinket. Ebben az elkövetkező munkában is nagyban számítunk külföldi partnereink segítségére, mint ahogyan ők is számítanak a mi támogatásunkra. Úgy hisszük, hogy együtt szélesebb spektrumon vagyunk képesek gondolkodni és ennek következtében hathatós megoldásokat találni. A tanulmányutakon szerzett tapasztalatainkból merítve szeretnénk településeinken újabb munkahelyeket teremteni, és ezzel meggátolni, hogy fiataljaink elvándoroljanak a jobb megélhetés reményében.

Visszatekintve a projekt megvalósítási szakaszára, rendkívül eredményesnek tartjuk a közös munkát és nagyszerű lehetőségnek értékeljük, hogy a tanulmányutak és az azokat feldolgozó műhelymunkák távlati lehetőségeket nyújtanak. Felülvizsgálhattuk meglévő erőforrásainkat, új tapasztalatokkal, jó gyakorlatok megismerésével, kipróbálásával, együttműködési lehetőségekkel gyarapodtunk, és leraktuk az alapjait egy nagyszabású fejlesztési programnak. A projekt megvalósításában közreműködő szakmai megvalósítók elkötelezettek az eredmények továbbvitelében, felhasználják meglévő személyes kapcsolataikat arra, hogy a projekt megvalósítása által megkezdett munkát folytatni tudjuk.

Egyesületünk külföldi partnereinkkel egyhangúlag abszolút mértékben azonosul a Duna Régió Stratégia *Az emberi erőforrásba és képességekbe való befektetés* fejezetében vázolt problémához: „A munkaerőpiacon a munkavállalók mobilitása érdemel figyelmet. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy az emberek a lakóhelyük közelében tudjanak dolgozni, és a mobilitásra vonatkozóan mindenki számára előnyös, megalapozott döntést hozhassanak. Ahhoz, hogy valaki nagyobb eséllyel élhessen és dolgozhasson a családjá és a szülőhelye közelében, jobb helyi munkalehetőségekre van szükség, és ez azért is fontos, hogy a régióban ne történjen agyelszívás, amellyel együtt jár a képességekbe való meg nem térülő befektetés miatti veszteség is.” A stratégia megfogalmazza az igényt arra vonatkozóan, hogy a munkaerőpiacnak inkluzívabbá kell válnia annak érdekében, hogy a munkaerőben rejlő lehetőségeket minél inkább ki lehessen használni a szegénység elleni küzdelemben. A stratégia megalkotói különös hangsúllyal szeretnének fellépni a kreativitás és a vállalkozói készség támogatása mellett, a versenyképesség fokozása érdekében. Hangsúlyozzák, hogy különös figyelmet kell szentelni a vidéki területeknek, az alternatív foglalkoztatási lehetőségeknek.

A Nemzeti Ifjúsági Stratégia az ifjúsági korosztályok sikeres társadalmi integrációjához szükséges környezet fejlesztését három pontban foglalja össze:

1. A gyermekvállaláshoz szükséges társadalmi, gazdasági, mentális feltételek erősítése, a családi környezet kialakulásának és biztonságának segítése.
2. A fiatalok munkavállalásának és önálló egzisztenciateremtésének elősegítése.
3. A kirekesztés, a kirekesztettség és a marginalizáció esélyeinek csökkentése.

Az önálló egzisztencia megteremtésének fontosságát a NIS is abban látja, hogy mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a fiatalok képesek legyenek olyan munkát vállalni, amely lehetővé teszi a biztos alapokra helyezett családalapítást. A stratégia üdvözlendőnek tartaná a korai munkatapasztalatok megszerzésnek forrásaként a civil szervezeteknél történő önkéntes munkából származó gyakorlat elismerését, fontosnak tartja a piacképes szakmák oktatását, az első munka megtalálására fordított idő lerövidítését. Ezen felül igényt támaszt arra, hogy a munkaerőpiacról kiszorultak számára reintegráló programok létesüljenek, a nem piacképes szakmával rendelkezők pedig hozzájussanak a megfelelő átképzésekhez.

Kutatásunk eredménye mind a hazai, mind pedig a külföldi partnerünk oldalán alátámasztják azt, hogy a megkérdezett összesen kétszáz fő messzemenőleg egyetért e stratégiákban megfogalmazottakkal, sőt, maximális igényük van arra, hogy ezek az elvek megvalósuljanak. Ennél fogva biztosak lehetünk abban, hogy a projekt megvalósítása során tapasztalati tanulással szerzett információk, a megismert jó gyakorlatok nyomán megszületett elképzelések megvalósítása a jövőben támogatásra talál mind a varsányi, mind pedig külföldi partnereinknél.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnénk köszönetünket kifejezni külföldi partnerünknek, a Dungo Kulturális Egyesületnek (Homoródkarácsonyfalva – Erdély). A kutatási program eredményességéhez nagyban hozzájárultak szakmai tudásukkal és segíteni akarásukkal. Bízunk benne, hogy a közös munka bennük is kellemes emlékeket, hasznos tapasztalatokat, értékes gondolatokat teremtett. Valamint szeretnénk köszönetünket kifejezni a hazai szakmai megvalósítóknak is, akik nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy egyesületünk sikeresen megvalósítsa ezt a projektet, és akik hozzájárulnak ahhoz, hogy a megkezdett munkát együtt tudjuk folytatni településünk fejlődése érdekében.

A kutatás kérdőíve

Kérdőív

A helyi identitás erősítése témakörben. EFOP-5.2.2-17-2017-00031

Kérjük, hogy a válaszait jelölje x-el. A kérdőív kitöltése anonim.

1. Az Ön neme

1	Férfi	
2	Nő	

2. Az Ön életkora

1	18-25	
2	26-50	
3	51-	

3. Az Ön iskolázottsága

1	Kevesebb mint 8 osztály	
2	8 általános	
3	Kitanult valamilyen szakmát	
4	Érettségit tett	
5	Érettségi után szakmát szerzett	
6	Főiskolai/egyetemi diplomája van	

4. Az Ön lakóhelye

1	Város, több mint 15.000 lakossal	
2	Város, kevesebb mint 15.000 lakossal	
3	Község, több mint 3000 lakossal	
4	Község, kevesebb mint 3000 lakossal	
5	Község, 1000 főnél kevesebb lakossal	

5. Tagja valamelyik helyi csoportnak, szervezetnek az alábbiak közül?

1	Bejegyzett civil szervezet	
2	Egyházi szervezet	
3	Baráti kör	
4	Nyugdíjas klub	
5	Sport egyesület	
6	Hagyományőrző szervezet	
7	Nem tagja semmilyen hasonló szervezetnek	
8	Egyéb, éspedig:	

6. Részt venne-e egy új civil szervezet alakításában és tevékenységében?

1	Igen	
2	Nem	
3	Nem tudom	

7. Ön mit tudna felajánlani a település közösség-fejlesztése érdekében? (Több válasz is adható.)

1	Pénz	
2	Önkéntes munka	
3	Tudás	
4	Semmit sem tudok felajánlani	
5	Egyéb, éspedig:	

8. Az alábbiak közül mely szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek érhetőek el lakóhelyén?

1	Mozi	
2	Színház	
3	Sportolási lehetőség	
4	Szakkörök	
5	Zenei rendezvények, koncertek	

9. Ön szerint tükrözi-e lakóhelye az e területre jellemző kulturális jellegzetességeket?

1	Egyáltalán nem	
2	Részben	
3	Teljes egészében	
4	Hiányolom:	

10. Jól ismeri-e a környéken élő nemzetiségek kultúráját, hagyományait?

1	Egyáltalán nem	
2	Részben	
3	Jól	

11. Az Ön településén elérhetőek-e olyan programok, foglalkozások, amelyek rendszeresen összefogják az itt élő fiatalokat?

1	Biztosan tudom, hogy igen	
2	Biztosan tudom, hogy nem	
3	Nem tudom	

12. Mennyire érzi erősnek magában a településhez, a térséghez való kötődést, identitást?

1	Egyáltalán nem szeretek itt élni	
2	Nem különösebben szeretek itt élni, de elfogadom, hogy itt élek	
3	Szeretek itt lakni	
4	Nagyon szeretek itt lakni	

13. Honnan szerez tudomást a helyi közéleti, közérdekű eseményekről? (Több válasz is adható.)

1	Lakossági fórum	
2	Hirdető táblák	
3	Helyi újság	
4	Weboldal	
5	Közösségi oldal, Facebook csoport	
6	Egyéb, éspedig:	

14. Milyennek tartja a kapcsolatot a környező településekkel?

1	A településen élők és a környező településeken élők kapcsolata jónak mondható	
2	A településen élők és a környező településeken élők kapcsolata elégségesnek mondható	
3	A településen élők és a környező településeken élők kapcsolata fejlesztésre szorul	

15. Véleménye szerint milyen ügyekben lehetne összefogni a környező településekkel? (Több válasz is adható.)

1	Közlekedésfejlesztés	
2	Kulturális programok szervezése	
3	Munkahelyek teremtése	
4	Hagyományőrző tevékenység	
5	Közösségfejlesztés	
6	Egészségügyi szolgáltatások	
7	Egyéb, éspedig:	

16. Milyen típusú rendezvényeken venne szívesen részt a lakóhelyéhez közel? (Több válasz is adható.)

1	Egészséges életmódhoz kapcsolódó családi programok	
2	Életmód tanácsadás	
3	Tematikus nemzetiségi napok	
4	Könyvbemutatók, felvilágosító előadások	
5	Több sportolási lehetőség	
6	Hagyományőrző kulturális rendezvények	
7	Komplex családi programok, ahol az egészségnevelés, sportolás, szórakozás egyaránt helyet kap	

17. **Melyik az a terület, ahol az Ön életterében a legjobban szükség lenne a fejlődésre? (Több válasz is adható.)**

1	Helyi munkalehetőségek teremtése	
2	Munkanélküliek képzése, átképzése, segítség az elhelyezkedésükben	
3	Közösségépítés, közösségi programok szervezése	
4	Helyi rendezvények szervezése	
5	Fiataloknak, kisgyermekes családoknak több program, szórakozási lehetőség szervezése	
6	Több sportolási lehetőség	
7	Középiskolába járó fiatalok napi bejárását, tanulását segítő intézkedések	
8	Egyéb, éspedig:	

18. **Mit gondol, az elérhető közelségben tanulható szakmák megszerzésével könnyen lehet a környéken munkát találni?**

1	Igen	
2	Nem teljes mértékben	
3	Egyáltalán nem	
4	Nem tudom	

19. **Mit gondol, milyen mértékű lehet a munkanélküliség a környezetében?**

1	Nagyon sok munkanélküli van	
2	A felnőtt, aktív lakosság több mint a fele munkanélküli	
3	Vannak munkanélküliek, de számuk nem jelentős	
4	Nincsenek munkanélküliek	

20. Mely utat látja leginkább járhatónak a munkalehetőségek, elhelyezkedési lehetőségek tekintetében?

1	Helyi munkahelyek teremtése	
2	Működő vállalkozások térségbe történő terjeszkedésének elősegítése	
3	Hagyományos mesterségek visszatanulása, gyakorlása	
4	Egyéni vállalkozások, őstermelői kör, családi vállalkozások bővítése	

21. Milyennek látja Ön a gyermekes családok helyzetét a településen?

1	Teljes mértékben megfelelő, van jövőképük	
2	Elégséges, de a jövőkép nem biztató	
3	Elviselhető	
4	Elviselhetetlen, kilátástalan	

22. Ön szerint mely területen vállalnának a fiatalok szívesen munkát helyben vagy a környéken?

1	Mezőgazdaság	
2	Könnyűipar	
3	Szolgáltatóipar	
4	Vendéglátás	
5	Turisztika	
6	Egyéb, éspedig:	

23. Ön szerint mi motiválná a fiatalokat, hogy a településen vállaljanak munkát?

1	Több munkahely	
2	Szakmai fejlődés lehetősége	
3	Pezsgőbb kulturális élet	
4	Olcsóbb lakhatási lehetőségek	

- 24. A munkahelyteremtés mellett hogyan, milyen intézkedésekkel lehetne a fiatalok helybenmaradását ösztönözni, a fiatalok számára vonzóbbá tenni a települést? (Maximum 3 választ jelöljön meg!)**

1	Több szervezett szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőség biztosítása	
2	Képzések, tréningek szervezése, tudásszintjük javítására	
3	Lakhatás támogatása	
4	Testmozgás, egészséges életmód támogatása, ösztönzése	
5	Fiatalok közösségépítésének támogatása	
6	Szemléletformálás egymás jobb elfogadása érdekében	
7	Elérhető humán közszolgáltatások (bölcsőde, óvoda, általános iskola, egészségügyi intézmények)	
8	Egyéb, éspedig:	

- 25. Mennyi utazási időt tart elfogadhatónak középiskolába, munkahelyre utazásra vonatkozóan?**

1	Semennyit, ezeknek gyalog megközelíthetőknek kellene lenniük	
2	30 percet maximum	
3	Akár 1, másfél óra is elfogadható lehet megfelelő közlekedéssel	
4	Maximum 2 órát	
5	Egy jó iskola vagy munkahely miatt érdemes akár ideiglenesen vagy véglegesen is másik településen lakni	